

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg stillede altså ministeren et spørgsmål, og jeg vil bede ministeren om at besvare det.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Enhver anmodning om indsigt i dokumenter vil blive behandlet konkret i det konkrete tilfælde. Der vil altså i henhold til arkivloven blive foretaget en konkret vurdering af hver enkelt konkret ansøgning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 61 af Keld Albrechtsen (EL) og Gert Petersen (SF) (se foran) forkastedes, idet 17 (SF, EL, Hans-Pavia Rosing (S) og Otto Steenholdt (V)) stemte for, 85 (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 62 af Annette Just (FP) (se foran) forkastedes, idet 21 (SF, FP, EL og DF) stemte for, 80 (S, V, KF, RV og CD) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Forespørgsel nr. F 45:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvordan vil regeringen – på EU's regeringskonference og generelt i EU – øge indsatsen for at mindske EU's demokratiske underskud gennem mere åbenhed og bedre offentlighedsregler samt øget indflydelse til de nationale parlamenter som en del af EU-landenes beslutningssystem?«

Af Steen Gade (SF) og Anne Baastrup (SF). (Forespørgslen anmeldt 7/2 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/2 97).

Begrundelse

Steen Gade (SF):

Hvi det må være tilladt at starte med at gå fra en diskussion om det, som i hvert fald jeg opfatter som et demokratisk underskud i Danmark, til også at diskutere demokratisk underskud i EU, vil jeg begrunde denne debat med, at vi her får lejlighed til at markere, at krav om åbenhed og offentlighed samt øget indflydelse til de nationale parlamenter i EU's beslutningssystem er afgørende elementer, når man skal bekæmpe det demokratiske underskud, der rent faktisk er i EU. For efter vores opfattelse er lukkethed og mangel på demokrati et af de afgørende kritikpunkter mod EU, som det fungerer i dag.

Dernæst ønsker vi debatten for at sikre, at disse emner bliver blandt de højest prioriterede for Danmark i de næste tre måneder, hvor der forhandles på regeringskonferencen, altså at det bliver et af de vigtigste emner i den intense slutspurt. For endnu har emnerne ikke været drøftet under det hollandske formandskab; det sker først i løbet af april måned.

Den dagsorden, som vi vedtager her i dag, skal så forhåbentlig være et slags overordnet mandat i forlængelse af, hvad regeringen tidligere har spillet ud med på det her område, og dermed har vi altså chancen for i dag i en dagsorden at få markeret en dansk politik for åbenhed i EU, der handler om regeringskonferencen, men som desuden også handler om det, der kan følge efter regeringskonferencen, og det anser jeg for at være et betydeligt fremskridt.

Danmark har jo den gode grund til at være forrest eller i hvert fald blandt de lande, der er i spidsen i denne diskussion, at det var os selv, der for alvor fik sat sagen på dagsordenen med Edinburghtopmødets beslutninger om mere åbenhed i EU-beslutningsprocessen.

Man kan sige, at med den danske indsats op til Edinburghtopmødet blev døren til de lukkede beslutninger lirket på klem, og det vil sige, at vi på grund af det nationale kompromis faktisk har haft en dansk linje, der giver bekæmpelse af lukketheden og det demokratiske underskud en meget høj prioritet.

Jeg håber, at udenrigsministerens besvarelse af forespørgslen i dag kan give anledning til, at vi i dag kan fastslå en endnu bedre samlet politik på det her område.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Større åbenhed og demokratisk kontrol i EU er to danske hovedmål i regeringskonferencen. Det fremgår helt tydeligt af regeringens forhandlingsgrundlag af december 1995. Her fremhæves indsatsen for større åbenhed i EU-samarbejdet og en styrkelse af nærhedsprincippet og de nationale parlamenters rolle som to klare danske målsætninger. Den forhandlingslinje blev støttet af et bredt flertal i Folketinget i forbindelse med forespørgselsdebatten den 12. december 1995.

Under regeringskonferencen har regeringen stædigt arbejdet for at nå disse mål, altså mere åbenhed og mere effektiv demokratisk kontrol. Konkret er det kommet til udtryk dels i form af en meget konsekvent dansk forhandlingslinje, dels i form af to danske forslag henholdsvis om åbenhed og om nærhed og de nationale parlamenters rolle.

Og lad mig kort opridsede hovedlinjerne i de to danske forslag, først forslaget om åbenhed:

I forslaget lægges der op til at få indskrevet et generelt princip om åbenhed i traktaten omfattende hele EU's virksomhed. Og dette grundlæggende princip bør fastslås allerede i traktatens indledende bestemmelser.

Mere konkret foreslås der en bestemmelse om aktindsigt, om åbenhed i Rådets lovgivningsarbejde og om offentliggørelse af forslag og beslutninger inden for samarbejde om retlige og indre anliggender.

Og en hovedregel om offentlighedens adgang til materiale, som EU-institutioner har i deres besiddelse, foreslås indskrevet i selve traktaten.

De nærmere regler, herunder undtagelser fra hovedreglen, foreslås vedtaget inden et år efter traktatens ikrafttræden.

Beslutningsproceduren bør være en fælles beslutningstagen mellem Rådet og Europa-Parlamentet på forslag af Kommissionen. Og vedtagelsen i Rådet bør kunne ske med kvalificeret flertal.

Der foreslås endvidere en ny traktatbestemmelse om åbenhed i Rådets lovgivningsarbejde i form af åbne debatter og offentliggørelse af afstemningsresultater med henblik på i højere grad at afspejle lovgivningsprocessen i de nationale parlamenter.

Endvidere foreslås det, at der indføres regler om obligatorisk offentliggørelse af alle forslag og vedtagne retsakter inden for samarbejde om

retlige og indre anliggender, sådan som det i dag er tilfældet med forslag og retsakter på det fællesskabsretlige område.

Baggrunden er, at samarbejdet inden for søjle 3 bør behandles på samme måde som i søjle 1, da det også vedrører områder af umiddelbar betydning for borgerne.

Det danske forslag om nærhed og de nationale parlamenter blev fremlagt i november sidste år. Formålet med forslaget har været som led i nærhedsprincippet at styrke de nationale parlamenters adgang til information om EU og om kommissionsforslag.

I forslaget lægges der op til, at der i traktaten og i en erklæring til regeringskonferencens slutakt skabes grundlag for en aftale mellem Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet, hvori det fastslås, at Kommissionen mere systematisk eller obligatorisk skal anvende grønbøger og hvidbøger med henblik på at indhente de nationale parlamenters synspunkter, før Kommissionen tager initiativ til vigtige lovgivningsforslag, og at de nationale parlamenter skal sikres en realistisk mulighed for at udtale sig om vigtige lovgivningsforslag fra Kommissionen.

Det kan bl.a. sikres ved, at der fastsættes en minimumsfrist mellem det tidspunkt, hvor et lovgivningsforslag forefindes i alle sprogversioner, og det tidspunkt, hvor sagen første gang kan sættes på dagsordenen.

De danske forslag skal ses i sammenhæng med en meget konsekvent og klar dansk forhandlingslinje på dette område. Danmark har tydeligt været med til at præge de hidtidige drøftelser, og det er opnået ved en målrettet indsats.

Både på ministerniveau og i repræsentantgruppen har vi fra dansk side vedvarende presset på for at opnå resultater vedrørende åbenhed og demokratisk kontrol, og det er sket i samarbejde med ligesindede medlemslande.

På åbenhedsområdet har bl.a. Sverige og Finland været gode samarbejdspartnere. Men vi har valgt ikke at fremlægge fællesnordiske forslag, men selvstændige forslag, og det er min vurdering, at det har været effektivt, for samlet synes vi at kunne få ganske meget igennem.

Og hvor står vi så nu?

I december fremlagde det daværende irske formandskab et udkast til en ramme for en ny traktattekst, og Det Europæiske Råd vedtog i Dublin, at den irske tekst udgjorde et godt grundlag for det videre arbejde i regeringskonferencen, og de hidtidige drøftelser under det

hollandske formandskab har taget udgangspunkt i det irske papir.

Afsnittene om åbenhed, om nærhed og om de nationale parlamenter er alle ganske detaljerede i det irske papir, og det afspejler, at vi allerede er nået langt i forhandlingerne om emnerne.

Med hensyn til åbenhed er det positivt at konstatere, at der er bred tilslutning til traktatfæstelse af et generelt åbenhedsprincip såvel som til en ret til aktindsigt.

Ligeledes afspejler det irske papir de danske ønsker om offentliggørelse af afstemningsresultater og stemmeforklaringer. Og det fastslås også, at erklæringer til mødeprotokollen skal offentliggøres, når Rådet optræder som lovgivende myndighed.

De danske ønsker om traktatbestemmelser om åbne debatter i Rådet har fået en mere skeptisk modtagelse, og det punkt er ikke medtaget i det irske udspil. Her kæmper vi op ad bakke, og jeg finder det tvivlsomt, om det vil lykkes at få bestemmelser om dette med i den nye traktat.

Overordnet bør det dog ikke overskygge det positive i, at de to afgørende principper om åbenhed og aktindsigt stadfæstes. Meget er allerede nået i retning af større åbenhed i de seneste år, ikke mindst som følge af Danmarks indsats. Regeringskonferencen tegner til at give endnu et skub i rigtig retning.

Hvad angår nærhed og nationale parlamenter, synes alt at pege i retning af to protokoller. For det første en protokolfæstelse af Edinburghkonklusionerne om nærhed, dvs. bestemmelser, der angiver rammer for EU-institutionernes overholdelse og administration af nærhedsprincippet.

For det andet en protokol om de nationale parlameters rolle. Sådan som sidstnævnte fremtræder i formandskabets dokument, afspejler den i vidt omfang det danske forslag. Det irske forslag omfatter regler om hurtig fremsendelse af grøn- og hvidbøger, rettidige kommissionsforslag og en mindre tidsperiode for en sags behandling i Rådet. Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om inddragelse af COSAC. Alt i alt er der set med danske øjne tale om en rigtig og en positiv udvikling vedrørende nærhed og nationale parlamenter.

Åbenhed og de nationale parlameters rolle har endnu ikke været drøftet under det hollandske formandskab. Det sker i løbet af april, som også hr. Steen Gade var inde på. Det er ikke et udtryk for en nedprioritering fra formandskabets side, men et udtryk for, at man allerede er

nået ganske langt på disse områder. Når nærhed og spørgsmål om demokratisk kontrol og de nationale parlamenter atter tages op, vil vi sætte ind for at sikre de allerede opnåede resultater, og vi vil arbejde for, at også de sidste elementer i vores forslag som f.eks. ønsket om flere åbne debatter vil blive afspejlet i den endelige traktattekst.

Samarbejdet om retlige og indre anliggender har været et hovedemne i de hidtidige drøftelser under det hollandske formandskab. Vi har under disse drøftelser fra dansk side vedvarende understreget betydningen af, at de nationale parlameters rolle styrkes i søjle 3-samarbejdet. Det er en naturlig konsekvens af, at samarbejdet udvikles. Flere lande, herunder Frankrig og Storbritannien, har ligeledes arbejdet for en større rolle for de nationale parlamenter i samarbejdet om de retlige og indre anliggender.

Sammenfattende kan jeg for det første fastslå, at regeringen har arbejdet aktivt og målrettet for at nå resultater vedrørende åbenhed og en styrket rolle for de nationale parlamenter.

For det andet kan jeg konstatere, at forhandlingerne peger i retning af, at Danmark kan få opfyldt en betydelig del af vore ønsker om resultater på områderne.

Og for det tredje kan jeg garantere, at regeringen også i den sidste og afgørende fase vil fortsætte sin offensive indsats for større åbenhed og en styrket rolle for de nationale parlamenter.

Det er i rammen af regeringskonferencen, de aktuelle drøftelser om åbenhed og demokratisk kontrol foregår. Sådan må det selvfølgelig være. Det er ikke realistisk at arbejde f.eks. for ændringer i Rådets forretningsorden, mens regeringskonferencen arbejder. Derfor koncentrerer vi indsatsen i regeringskonferencen. Men samtidig, vil jeg understrege, er vi i tæt kontakt med ligesindede medlemslande med henblik på at afklare mulighederne for initiativ uden for og ikke mindst efter regeringskonferencen. Også her er vi i det daglige arbejde i Bruxelles i front for at sikre størst mulig åbenhed.

Vi arbejder også for at sikre den størst mulige adgang til aktindsigt, og vi arbejder systematisk for at få offentliggjort de erklæringer, der fortsat måtte fremkomme. Regeringen arbejder for, at regeringskonferencen resulterer i et styrket grundlag for større åbenhed og demokratisk kontrol. Efter regeringskonferencens afslutning skal vi bruge det styrkede grundlag som udgangspunkt for en fortsat offensiv dansk politik på området.

Forhandling

Steen Gade (SF):

Først tak til udenrigsministeren for besvarelsen. Måske kunne det være hensigtsmæssigt, at jeg fra starten gjorde mig nogle betragtninger om regeringens udspil på disse områder på regeringskonferencen, og her vil jeg sige, at SF overordnet har støttet regeringens udspil. På dette område må man sige, at det er nogle af de bedre og klare udspil, der er kommet fra den danske regering.

Der har været områder, hvor vi har krævet og ønsket mere. Det gælder f.eks. i forhold til de nationale parlamenters rolle, men det er vi kommet lidt for sent i gang med, og det kan vi måske indhente i dag. Det er i hvert fald mit håb.

Vi beskæftiger os i dag med et område, hvor der er blevet en ganske stor enighed i det danske Folketing, og jeg håber, at den også i dag kan vise sig i, at vi går nogle skridt videre, og at vi udvider vores politik til også at omfatte nogle andre områder og på en række områder forstærker vores indsats. Det er jo især vigtigt i forhold til, at vi kun har 3 måneder tilbage af regeringskonferencen.

Jeg synes også, man må tilkendegive her, at vi har noget at bygge på i det irske formandskabs samlede tekst. Det er et af de områder, hvor man kan sige, at vi fra dansk side er rimelig godt forberedt.

I min begrundelse var jeg inde på, at det, der satte denne proces i gang for alvor i Danmark, men altså også i EU, var det danske nej til Maastricht i 1992 og derefter den diskussion, vi havde i det danske Folketing om, hvad det danske nej betød. En af de ting, som vi i hvert tilfælde fra SF's side var sikre på, at det danske nej betød, var, at befolkningen anser EU for at være for lukket, og at EU har et demokratisk underskud, og at det skal der gøres noget ved. I det lys fik vi så med Edinburg-konklusionerne ikke kun for Danmark, men for hele EU, lirket døren op for større åbenhed og gennemsigtighed, som det hedder i EU-sproget, i EU-spørgsmål.

Den sag handlede altså ikke kun om Danmark; den handlede om ændringer i hele EU's måde at fungere på. Jeg siger det lidt, fordi der tit er en diskussion, når vi diskuterer Edinburg-resultatet, som om det kun var et spørgsmål om, hvad der skulle ske i Danmark. Her er et af eksemplerne på, at vi fra dansk side var med til at sætte en diskussion i gang om at ændre EU.

Udenrigsministeren koncentrerede sit svar næsten udelukkende til at handle om regeringskonferencen, og det er da også det vigtigste netop nu. Men jeg var alligevel glad for, at udenrigsministeren også fremhævede processen bagefter. Som jeg ser det, tror jeg faktisk, der kan være en hel del at hente bagefter, når der skal diskuteres forretningsorden.

Kommissionen har jo også en forretningsorden. Den kan vi godt nok ikke bestemme, men det er en del af den politiske proces, og dér kunne man vel også forestille sig, at resultatet med hensyn til åbenhed bliver udformet på en sådan måde, at de skal udmøntes efter regeringskonferencens afslutning. Derfor er jeg glad for ministerens tilkendegivelse af, sådan som jeg forstod den, at det er man i fuld gang med at forberede, så vi også kan være rimeligt i front sammen med andre lande, der her har de samme synspunkter som os.

Et af de områder, som vi fra SF's side lægger meget vægt på – også i denne forespørgsel – er, at de nationale parlamenter bliver inddraget i EU's beslutningssystem helt anderledes, end det er tilfældet i dag. Det betyder en forpligtelse til Kommissionen til at fremsende udspil til de nationale parlamenter, straks de fremlægges for EU's institutioner. Det betyder en inddragelse af COSAC-samarbejdet i Traktaten også med mulighed for, efter vores opfattelse, at COSAC kan fremsende ideer og forslag til Rådet. Det er vi ikke helt enige med regeringen om, men det er et område, hvor jeg synes, vi skulle bevæge os i en positiv retning.

Det irske formandskabs forslag går lidt videre end det danske, og jeg håber, at jeg kan forstå regeringens melding i dag sådan, at man fuldt ud støtter det irske udspil, og at man som noget vigtigt og som noget markant i de sidste måneder støtter, at der i søjle 3-området kan være behov for, at de nationale parlamenter også i samarbejde spiller en helt anden og fremskudt rolle som den demokratiske kontrol.

Det er blevet fremhævet, at søjle 3-samarbejdet lider af et demokratisk underskud. Det er mellemstatsligt, og det bygger på konventioner, hvor man ikke har tradition for parlamentarisk kontrol. Jeg forstår meldingen fra regeringen i retning af, at nu skal vi også gå i gang med at finde ud af, hvordan man kan opbygge konventioner med parlamentarisk kontrol, f.eks. med repræsentationer fra alle disse lande.

Det gælder asylkonventioner, som kan komme på tale, og hvis vi havde haft den diskussion

stærkt nok, ville det også have været tilfældet for Schengensamarbejdet og Europolsamarbejdet, hvor der kunne blive parlamentarisk kontrol byggende på nationale parlamenter.

Vi mener, det er vigtigt at få slået fast i dag, at det er dansk politik, og det vil sige, at vi her kan alliere os med de øvrige lande, der har fremført disse synspunkter, vel først og fremmest Frankrig, men altså også England, som udenrigsministeren sagde.

Så vil jeg nævne kogalskabsskandalen, for den sætter fokus på en øm byld i EU-systemet, nemlig den, at man bag lukkede døre, næsten uden at man ved, hvem der sidder inde bag de lukkede døre, tager helt afgørende politiske beslutninger. Man kalder dem ikke politiske beslutninger. Man kalder dem tekniske, videnskabelige beslutninger. Jeg synes, det er et af de områder, hvor jeg vil opfordre regeringen til også at kaste sig ud i diskussionen på regeringskonferencen.

Komiteernes lukkethed er utålelig. Det er vigtigt, at man altid kan få sager op på minister-niveau, når de er i den politiske beslutningsproces, så man kan tage en politisk beslutning. Det er den ene ting, der er afgørende. Den anden ting er, at der kommer offentlighed om, hvem der sidder i disse komiteer, og at der kommer offentlighed om de beslutninger, de træffer.

Kommissionen er trængt netop nu på grund af kogalskabssagen. Europa-Parlamentet preser voldsomt på her, og det var et af de steder, hvor vi godt kunne kaste os ud i den diskussion også i forhold til regeringskonferencen. Det kan måske gøres ved at prioritere sundhed, forbrugerbeskyttelse, miljø og arbejdsmiljø som de steder, hvor man starter med fuld åbenhed, men der skal ikke være tvivl om, at jeg mener, der skal være fuld åbenhed over hele linjen.

Så er der lobbyvirksomheden. Jeg synes, det er på tide, at det bliver klart markeret, at de firmaer og de foreninger, der har været med til at udarbejde et direktivforslag i den forstand, at de har været inddraget i Kommissionens udspil, har været spurgt. Altså: Når LEGO spillede en pæn rolle i legetøjsdirektivet, skulle der stå til orientering for alle lande, at LEGO har været konsulteret, og at man, når det drejer sig om direktiver om benzin og benzinkvalitet og bilers udstødningsnormer, har konsulteret bilfabrikerne. Vi ved det jo godt, men det er meget vigtigt for åbenheden at få den slags ting frem.

Det sidste, jeg vil nævne, er offentlighedsreglerne. I SF har vi fundet Europarådets anbefalin-

ger fra 25. november 1981 frem, og her mener vi, der er nogle elementer, som vi vil opfordre regeringen til at kigge på med henblik på, om de, fordi de er vedtaget i Europarådet, kunne aktiveres i traktatskrivningen og i opfølgningen af traktatskrivningen.

Jeg skal afslutte mit indlæg her med at fremsætte følgende dagsorden i den orden, jeg også selv har lavet forespørgslen, på vegne af et stort flertal i det danske Folketing bestående af SF, Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Fremskridtspartiet og CD:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at regeringen under regeringskonferencen forhandler på baggrund af forhandlingsudspillet af 11. december 1995 og regeringens forslag om åbenhed samt nærhed og nationale parlamenter, opfordres den danske regering til på regeringskonferencen og generelt i EU at arbejde for,

- at EU's offentlighedsregler forbedres markant,
- at der skabes offentlighed omkring arbejdet i EU's udvalg og komiteer, og at forslag, der realitetsbehandles i EU via komitéprocedurer, skal kunne bringes op i Ministerrådet,
- at brugen af erklæringer til Ministerrådets protokoller i forbindelse med lovgivning reduceres yderligere med henblik på, at de afvikles (herunder henvises til beretning nr. 5 fra Europaudvalget afgivet den 24. januar 1997),
- at der bliver fuld åbenhed om, hvilke interessegrupper der har medvirket eller bidraget til udarbejdelse af forslag,
- at Kommissionen forpligtes til at fremsende sine initiativer til medlemslandenes parlamenter samtidig med fremlæggelse i EU-institutionerne,
- at styrke de nationale parlamenters rolle blandt andet inden for søjle 3.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 63).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Så vidt jeg kan forstå, har man under udarbejdelsen af dagsordensforslaget diskuteret nogle ting omkring henvisningen til forhandlingsudspillet af december 1995. Man kan jo så have sin holdning til, at der nu står: »Idet Folketinget henviser til . . .« osv., men det er vores opfattelse i Dansk Folkeparti, at man ved overhovedet at henvise til forhandlingsudspillet af december 1995 forsøger at skabe en sammenhæng mellem denne her debat og grundlaget for regeringens forhandlinger på regeringskonferencen.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte dette dagsordensforslag med den nuværende tekst, og derfor skal jeg forsøge at lave et samspil med Folketingets øvrige partier i håb om, at man kan nå en forståelse om, at det, der er vigtigt at diskutere i den her sag, er selve åbenhedsspørgsmålet og det demokratiske underskud.

Derfor skal jeg stille et andet dagsordensforslag, som jeg håber Folketinget vil kunne tilslutte sig, idet dette forslag til dagsorden ikke har nogen henvisning til det danske forhandlingsudspil af december 1995. Forslaget lyder:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget opfordrer den danske regering til på regeringskonferencen og generelt i EU at arbejde for,

- at EU's offentlighedsregler forbedres markant,
- at der skabes offentlighed omkring arbejdet i EU's udvalg og komiteer, samt at det sikres, at forslag, der realitetsbehandles i EU via komitéprocedurer, kan bringes op i Ministerrådet,
- at brugen af erklæringer til Ministerrådets protokoller i forbindelse med lovgivning mindskes og afvikles (herunder henvises til beretning nr. 5 fra Europaudvalget afgivet den 24. januar 1997),
- at der bliver fuld åbenhed om, hvilke interessegrupper der har medvirket eller bidraget til udarbejdelse af forslag,
- at Kommissionen forpligtes til at fremsende sine initiativer til medlemslandenes parlamenter samtidig med fremlæggelse i EU-institutionerne,
- at mindske EU's demokratiske underskud ved at styrke de nationale parlamenters rolle blandt andet inden for søjle 3,

går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 64).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Steen Gade, hvorfor det absolut skulle være nødvendigt at medtage den henvisning til forhandlingsgrundlaget. Flertallet må jo da have vidst, at man derved ville udelukke, at et samlet Folketing kunne stå bag denne dagsorden, for jeg har det altså også på den måde, at jeg ikke vil være med til hverken direkte eller indirekte at godkende regeringens forhandlingsoplæg. Efter min opfattelse er regeringens forhandlingsudspil af en sådan karakter, at det ikke mindsker, men tværtimod sammenlagt øger det såkaldte demokratiske underskud i EU. Derfor ville hele formålet gå tabt, hvis man anerkendte det danske forhandlingsudspil.

Så jeg vil altså opfordre til, at man trækker forslaget tilbage. Hr. Kristian Thulesen Dahls dagsordensforslag ville kunne løse problemet.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg føler, at man kan karakterisere hr. Keld Albrechtsens synspunkter sådan, at det er noget med at finde hår i suppen. Det handler om, hvordan Enhedslisten kan finde et argument for at lade være at stemme for noget, som oplagt burde være noget, Enhedslisten gik ind for.

Der står: »Idet Folketinget konstaterer, at regeringen . . . forhandler på baggrund af forhandlingsudspillet . . . og regeringens forslag om åbenhed samt nærhed og nationale parlamenter, . . .«

Det er meget svært at lade være med at konstatere det. Det forhandler regeringen på baggrund af.

Så ligger der for mit vedkommende da også det i det, at netop på de områder, ikke hele regeringens forhandlingsudspil, men netop på de områder, som den her forespørgsel handler om – den handler jo *ikke* om EU's regeringskonference, den handler om tre områder på EU's regeringskonference – har jeg tilkendegivet fra starten af debatten, at jeg mener, regeringen har

gjort en rimelig indsats. Det kunne være bedre. Vi reparerer det i dag. Hvorfor vil hr. Keld Albrechtsen ikke være med til at reparere det og gøre det endnu bedre?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Undskyld, jeg er også ved at blive forvirret på et højere niveau.

Men da jeg skal stille et spørgsmål til den sidste taler, som var hr. Steen Gade, så vil jeg spørge hr. Steen Gade, om jeg egentlig ikke har forstået det her helt korrekt. I betragtning af at Fremskridtspartiet var med til at støtte regeringens forslag til nærhedsprincippet i Europaudvalget, så er det, der her er pindet ud, i virkeligheden blot en udbygning af det, som vi har støttet før, og som vi alle sammen er enige om er nødvendigt.

Og når der står: »Idet Folketinget konstaterer, at regeringen under regeringskonferencen forhandler på baggrund af forhandlingsudspillet af 11. december 1995«, så har vi ikke dermed sagt, at vi er enige i det. Vi var faktisk ikke særlige enige i det forhandlingsudspil, men vi kan jo – desværre – ikke benægte, at det er det, som regeringen rent faktisk forhandler ud fra.

Det er jo også det, regeringen ustandselig bruger som undskyldning, hver gang vi stiller spørgsmål til, hvordan det går med forhandlingerne, så jeg kan ikke sige andet, end at vi er nødt til at konstatere, at det gør regeringen; og det er det, der står.

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu yderligere tre korte bemærkninger, først hr. Keld Albrechtsen, derefter hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter hr. Ove Fich.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten har stillet forslag om, at samtlige partier i fællesskab meget hurtigt får en forespørgselsdebat med henblik på at få ændret regeringens forhandlingsgrundlag. Jeg er opmærksom på, at nogle partier ønsker at få det ændret i den retning, at man fjerner de danske undtagelser eller nogle af dem.

Enhedslisten ønsker at få det ændret således, at vi nedlægger veto mod en lang række af de forslag, der foreligger på regeringskonferencen. Derfor vil vi da ikke være med til i dag at bekræfte – og sådan vil regeringen jo kunne anvende den formulering – det ubrugelige for-

handlingsgrundlag, der i øjeblikket ligger, og som blev vedtaget den 11. december 1995. Det må hr. Steen Gade da kunne se.

Og der var jo intet behov for at skrive den sætning ind i dagsordenen. Der var intet behov for det, man kunne bare have ladet være, og så kunne vi måske i fællesskab være nået frem til noget fornuftigt om åbenhed.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige til hr. Steen Gade: Jamen selvfølgelig kan det her være et temperamentsspørgsmål. Selvfølgelig kan det være et temperamentsspørgsmål om, dels hvordan man læser tingene, og dels hvad vi er vant til at blive udsat for her i Folketinget.

Men jeg må indrømme, at jeg føler, at den regering, vi har siddende, tager alt, hvad den overhovedet kan komme af sted med af ting, der er vedtaget her i salen, og bruger dem helt til grænsen. Og de henvisninger, vi hele tiden er blevet udsat for til den vedtagelse, der skete den 12. december 1995 om grundlaget for regeringskonferencen, er jo ikke få. Det er jo talrige gange, at regeringen også i Europaudvalget og andre steder i stedet for at tage en diskussion om indhold henviser til: Jamen vi har et forhandlingsgrundlag.

Hver gang vi har spurgt i løbet af 1996 om noget konkret omkring regeringskonferencen, så får vi en henvisning til forhandlingsgrundlaget, som jo er bakked op af et flertal i Folketinget. Og det er nøjagtig det samme, regeringen vil misbruge det her til, det er derfor, man i det hele taget laver en sammenkædning i en dagsorden af forhandlingsgrundlaget for regeringskonferencen og så denne her debat.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Steen Gade igen: Hvorfor i alverden skulle det overhovedet med? Hvorfor kunne man ikke have lavet en dagsorden, der var blottet for denne henvisning?

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen må jeg spørge: Hvorfor kan man ikke være med til at konstatere, at regeringen forhandler på baggrund af forhandlingsudspillet af 11. december? Hvis man ikke kan det, så må man jo være i stand til at definere, på hvilke steder regeringen er gået ud over sit forhand-

lingsmandat, og det ville jo være interessant at få belyst her fra talerstolen.

Skulle det mislykkes at få det belyst, så må man vel konstatere, at der ikke rigtig er noget argument for at sige nej til denne her dagsorden med undtagelse af det, som hr. Steen Gade allerede har nævnt, nemlig at man er nervøs for overhovedet at stemme for noget som helst.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg vil gerne gøre hr. Ove Fich opmærksom på, at spørgsmål skal rettes til ordføreren og ikke på tværs af partierne.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Og jeg har forstået, at jeg skal svare, og det skal jeg forsøge.

Først: Den her forespørgsel handler ikke om EU's regeringskonference i almindelighed; den handler om de tre områder, der er nævnt i forespørgslen.

Så vil jeg gerne bekræfte over for fru Annette Just, at der er tale om en udvidelse. Vi har altså taget nogle flere ting med, end der i forvejen ligger i det danske udspil, også noget med prioritering, nogle ting, vi synes er særlig vigtige.

Og dermed har jeg vel også svaret hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen. Det er jo fornuftige forslag, regeringen er kommet med på de her områder. Det er fornuftige forslag. De går ikke vidt nok efter min mening.

Jeg ved jo godt, at hr. Keld Albrechtsen f.eks. er imod, at de nationale parlamenter skal udøve en kontrolvirksomhed i forhold til søjle 3-området, men hvorfor er det så ikke en diskussion om, hvad vi er uenige om, der kommer her, i stedet for sådan en papirtigerdiskussion? Jeg bliver bekræftet i, at de partier, der ikke er med her, bare har skullet finde et påskud for ikke at stemme for dagsordenen eller måske vil undgå en politisk diskussion om, hvad vi rent faktisk er uenige om.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må gøre hr. Steen Gade opmærksom på, at jeg aldrig har talt imod, at de nationale parlamenter skulle have en øget mulighed for parlamentarisk kontrol med det retlige og politimæssige samarbejde. Tværtimod, så er jeg fuldstændig enig med hr. Steen Gade i, at vi her i Folketinget skal have bedre muligheder for kontrol med disse ting. Det er ikke det, der er problemet.

Problemet er, at når SF er medforslagsstillere til en dagsorden, hvori man jo i realiteten bekræfter den dagsorden, som der henvises til, og som rummer regeringens forhandlingsgrundlag, ja, så vil regeringen jo nu kunne sige, at nu er SF jo også blandt de partier, der står bag forhandlingsudspillet, fordi SF stemmer for denne her dagsorden. Og det kan jeg bare sige, at Enhedslisten altså ikke vil lade sig inkorpore i dette system. Det vil vi altså ikke, tværtimod.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal sige til hr. Steen Gade, at i Dansk Folkeparti deltager vi meget gerne både her i Folketingssalen og alle mulige andre steder i en saglig og god debat om åbenhed og bekæmpelse af demokratisk underskud i EU osv. Det gør vi, og jeg håber også, at vi her i løbet af eftermiddagen i øvrigt vil få en meget indholdsrig debat om netop de her elementer.

Men det afholder mig jo ikke fra at gentage det spørgsmål, jeg stillede hr. Steen Gade for et øjeblik siden, men som hr. Steen Gade meget behændigt ikke svarede på, nemlig: Hvorfor er henvisningen overhovedet taget med?

Jeg kunne godt forestille mig, at det er udtryk for et kompromis mellem nogle partier, der skal finde sammen om en dagsorden. Men hvis det er udtryk for det, så må der også være nogle, der har ønsket, det kom med. Eller er det hr. Steen Gade selv, der vel fra starten som fadder til både den her debat og til dagsordensforslaget har ønsket, at der kom en henvisning ind? Det kunne jo også være interessant måske for folk uden for det her hus at vide det.

Og derfor må jeg gentage mit spørgsmål til hr. Steen Gade, nemlig: Hvorfor er henvisningen overhovedet medtaget?

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Jeg er glad for, vi så er enige. Nu er vi så ved at konstatere, at vi faktisk er enige om det, der står i den her dagsorden. Så er der bare en melding fra Enhedslisten om, at man under ingen omstændigheder vil stemme for, selv om man er enig.

Til hr. Thulesen Dahl, der gentager spørgsmålet om, hvorfor vi har foreslået en dagsorden, hvori der står, at Folketinget konstaterer, at regeringen har fremlagt nogle udspil om de her områder: Der vil jeg sige, at det jo er, fordi det

samlede resultat her skal være de dele, som regeringen har spillet ud med, plus den udvikelse, der ligger i dagsordenen her. Det bliver et samlet dansk udspil, som omfatter de ting, regeringen i forvejen har gjort, og så det nye, der kommer på i dag. Og det er stærkere, end hvis vi ikke havde gjort det.

Og derfor er mit sidste svar på, om det er noget, jeg er blevet tvunget til eller har skullet kompromisere mig til eller sådan noget: Nej, det er det overhovedet ikke. Det er simpelt hen sund fornuft. Og hr. Kristian Thulesen Dahl ved, at SF ikke har støttet regeringens samlede forhandlingsudspil, og vi har undladt at stemme til de dagsordener, der har været i det her forløb. Det ved hr. Kristian Thulesen Dahl jo udmærket.

Derfor skal det ikke lykkes hr. Kristian Thulesen Dahl at få den her dagsorden mistolket til, at der er sket nogen som helst ændring i SF's principielle og overordnede meldinger til regeringen om regeringskonferencen.

Ove Fich (S):

På Socialdemokratiets vegne vil jeg gerne starte med at takke udenrigsministeren for besvarelsen af forespørgslen omkring det demokratiske underskud, åbne offentlighedsregler og rollen for de nationale parlamenter.

Udenrigsministeren understregede korrekt, at det er op ad bakke det her. Det er jeg ganske enig i. Samtidig vil jeg dog gerne understrege, at til gengæld kan det kun gå i én retning, idet det er sådan, at skridt for skridt får vi mere og mere åbenhed i EU, og det vil være umuligt at rulle tæppet tilbage. Så man er sikker på en sejr på det her felt. Spørgsmålet er udelukkende, hvor lang tid det skal vare, inden man får sejren fuldstændig.

Jeg synes, det er gået pænt fremad de senere år. Vi har fået i stigende grad gode offentlighedsregler. Ikke mindst lægger jeg vægt på, at vi mere og mere ved, hvorledes de enkelte lande har stemt i EU's Ministerråd.

Men der er en række problemer tilbage, og et af dem er det, som også berøres i dagsordenen, nemlig spørgsmålet om arbejdet i EU's udvalg og komiteer. Naturligvis er der ikke noget i vejen for, at man i en række udvalg og komiteer træffer en lang række tekniske beslutninger, men ofte går man ud over det tekniske og træffer i realiteten vidtgående politiske beslutninger. Det er uacceptabelt, og derfor skal der i første omgang naturligvis være større åbenhed

omkring disse beslutninger. Og de bør i princippet også overføres til Ministerrådet.

I Folketingets Europaudvalg mener jeg vi har taget et vigtigt skridt derved, at vi nu bliver orienteret omkring væsentlige afgørelser i EU's komiteer og udvalg, og at vi i øvrigt også giver mandat, når det er spørgsmål af større rækkevidde.

Et emne, som også har været berørt en del, har været spørgsmålet om anvendelsen af protokoller i Ministerrådets beslutninger. Også her synes jeg, at det går den rigtige vej, om end det har været en hård tur. Stadig væk bruger man mange protokoller efter vores opfattelse – også alt for mange – men det helt centrale er naturligvis, at man bruger færre og færre hemmelige protokoller. Dette problem er blevet markant mindsket gennem de senere år, og vores hensigt er, at anvendelsen af hemmelige protokoller bør ophøre i løbet af de kommende år.

Et spørgsmål, som ofte har været rejst, er spørgsmålet om, hvem der egentlig lobbyer Kommissionen og Ministerrådet i relation til beslutningerne. Det synes jeg er et meget relevant spørgsmål.

I Danmark kender vi jo et andet system; nemlig det system, at man har formelle høringer af interesseorganisationer, virksomheder, organisationer og andre. Noget lignende burde indføres i EU. Man burde klart tilkendegive, hvem man har spurgt forud for udarbejdelsen af forslag, og man burde også offentliggøre de høringssvar, man får fra de forskellige institutioner, organisationer, og hvem det ellers er.

Spørgsmålet om inddragelsen af de nationale parlamenter er sådan set et område, der ikke er blevet dyrket tilstrækkeligt endnu. Jeg synes, at det er helt afgørende i de kommende år at få inddraget de nationale parlamenter stærkere i den forberedende fase ved udarbejdelsen af forslag.

Så sent som i mandags var Europaudvalget på besøg hos Europa-Kommissionen og havde en længere samtale med Kommissionens formand, Jacques Santer, om det pågældende emne, og jeg tror, det er vigtigt, at vi her i Folketinget anstrenger os mere for at give vores mening til kende i god tid, inden forslag udarbejdes i Kommissionen. Det drejer sig f.eks. om, at vi i højere grad reagerer på grøn- og hvidbøger af væsentlig betydning.

Så meget sagt om åbenhed vil jeg gerne understrege, at én ting jo selvfølgelig er teori, noget andet er praksis. Og jeg synes, det er vig-

tigt, at vi også tager det aspekt omkring åbenhed med ind, der hedder, at det ikke er nok, at man laver åbenhed over for de nationale parlamenter, men det er også vigtigt, at befolkningen som helhed har adgang til alle informationerne.

Og dér synes jeg, vi har truffet en væsentlig beslutning for et par år siden her i Danmark, nemlig ved at lave EU-Oplysningen, hvor alle borgere har mulighed for at ringe til eller komme ind og få svar på spørgsmålene. Jeg håber, at den idé vil brede sig i en række andre lande, således at offentligheden får mere og mere adgang til de nødvendige oplysninger.

Til slut – måske ikke overraskende – kan Socialdemokratiet støtte den motiverede dagsorden, som hr. Steen Gade har præsenteret, og vi er stadig væk fulde af forundring over, at Dansk Folkeparti og Enhedslisten ikke vil være med til at konstatere, at regeringen forhandler på grundlag af den beslutning, som Folketinget traf den 12. december 1995.

Charlotte Antonsen (V):

Demokrati og åbenhed i EU er klare Venstremål, jo mere demokrati og åbenhed, jo større tillid fra befolkningens side. Vi ønsker at afskaffe frygten for det ukendte ved at gøre det ukendte kendt.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at man jo, som hr. Ove Fich allerede har nævnt, de senere år har oplevet, at der faktisk er sket vigtige skridt i retning af større åbenhed i EU, og dertil kommer, at EU som institution faktisk ikke er så udemokratisk, som vi nogle gange ønsker at gøre det til i den danske debat.

Altså når man sammenligner med FN, OECD og OSCE, da kan man sige, at Folketinget jo har meget større indsigt i, hvad der sker i EU, end hvad der sker i de andre organisationer, så vi skal også passe på, at vi ikke bliver alt for hysteriske herhjemme. EU er faktisk et godt demokratisk sted, hvor man også lytter til mindre lande som Danmark.

Men det er klart, der er behov for, at vi tager nogle yderligere skridt i demokratisk retning.

I Venstre mener vi, at SF er noget udemokratisk, når man ønsker at begrænse diskussionen om demokrati i dag til alene at være et spørgsmål om åbenhed, offentlighedsregler og nationale parlamenter. For os at se er Europa-Parlamentet den eneste direkte folkevalgte institution i EU, og mere demokrati i EU er derfor først og fremmest et spørgsmål om Europa-Parlamentets indflydelse på lovgivningsprocessen i EU.

Ligesom det i Danmark er Folketinget, der er afgørende for, at vi har åbenhed i den danske lovgivningsproces, så er det naturligvis også den rolle, Europa-Parlamentet bør have i EU. Parlamenter med tilstrækkelige beføjelser sikrer automatisk åbenhed om beslutningsprocessen.

I Venstre mener vi, at det er tilfredsstillende, at der på regeringskonferencen arbejdes med at give Parlamentet en række yderligere beføjelser:

For det første, at man lægger op til i højere grad at gå over til fælles beslutningstagen, hvor Ministerrådet på den ene side og Parlamentet på den anden side skal være enige, før man kan træffe beslutninger.

For det andet er vi tilfredse med, at man lægger op til, at flere politiske områder skal ind i traktaten, f.eks. flygtningepolitik og de ydre grænser og andre områder, forsvarspolitik måske.

For det tredje er det vigtigt, at man flytter dele af samarbejdet fra det, der hedder søjle 3, som er mellemstatsligt, over i det egentlige EU-samarbejde, for dér har Parlamentet indflydelse. Der er mere demokrati, så det er også klart et skridt i demokratisk retning.

Endelig er vi tilfredse med, at man også diskuterer, at man i de sager, hvor Parlamentet ikke har egentlig indflydelse, da i hvert fald sikrer sig, at Parlamentet bliver hørt om spørgsmålene. Venstre ønsker, som det også er fremgået tidligere, at Parlamentet skal have initiativret, men det ser så ud til, at vi må vente lidt med det. Og så har vi så noget mere at arbejde for.

Ved at give Europa-Parlamentet større indflydelse får vi mere åbenhed, og vi får dermed også i højere grad en politisk debat med borgerne om de emner, der drøftes i EU, så åbenhed og Parlamentets indflydelse er for os at se også helt centralt i den politiske debat, som burde blive ført om alle emner, der ad åre vil føre til ændringer af lovgivningen i Danmark.

Som det fremgår, er Venstre medforslagsstiller til den dagsorden, der er blevet fremsat. Forslaget er et skridt i den rigtige retning, og derfor er det klogt, at Folketinget i dag, når vi vedtager dagsordenen, udstyrer regeringen eller udenrigsministeren med en lille huskeseddel, som han så kan tage frem, hver gang demokrati og åbenhed er på dagsordenen i EU.

Og jeg vil nu se på de dele af forslaget, som især har haft Venstres interesse:

For det første offentlighed omkring arbejdet i EU's udvalg og komiteer samt muligheder for, at beslutninger, der træffes her, kan bringes op på det politiske niveau i Ministerrådet.

Politiske beslutninger skal efter vores opfattelse naturligvis træffes på politisk niveau. Til gengæld er det vigtigt, at tekniske beslutninger fortsat træffes i embedsmandskomiteerne. Vi skal også af og til passe på som politikere, at vi ikke tager munden så fuld, at vi mister overblikket. Og derfor er det meget vigtigt, at man skelner mellem det, der har politisk indhold, og det, der er teknik.

Men vi opfatter dagsordenen, som at man skal arbejde for, at det, der er politisk, skal kunne tages op på politisk niveau.

Vi lægger også vægt på, at brugen af erklæringer skal afvikles, både de hemmelige og de ikkehemmelige. De hemmelige er jo stort set væk. Der har været tre inden for det seneste år, men de sidste tre skal altså også væk efter vores mening.

Men med de ikkehemmelige erklæringer mener vi også, at det er en udemokratisk skik, at man med forslag, der har været behandlet i Europaudvalget og har været behandlet i Europa-Parlamentet, pludselig i sidste fase i Ministerrådet udstyrer dem med en politisk tilkendegivelse i form af en erklæring.

Altså, hvis man endelig vil erklære sig i Ministerrådet i forhold til aktuel lovgivning, så må det ske tidligt, ligesom vi herhjemme til lovforslagene har bemærkninger, som så indgår i drøftelsen, når man træffer beslutningen. Så vi mener, man skal arbejde for at afvikle disse erklæringer.

Og det er jo også et problem for befolkningen, der efterfølgende skal leve op til lovgivningen, hvis ikke hele lovgivningen og fortolkningen af den, som nogle gange ligger i disse erklæringer, er offentligt tilgængelig og er let tilgængelig.

Halvdelen af de 300 retsregler, der er blevet vedtaget det seneste år, er blevet forsynet med erklæringer, og det er som sagt et stort problem, og dér må vi se at komme af med dem.

Og dér forstod jeg egentlig ikke, at udenrigsministeren sagde, at regeringen systematisk arbejder imod erklæringer, for nu havde vi Europaudvalgs møde i fredags, og dér spurgte jeg faktisk til sådanne erklæringer. Det var på det indre markedes ministerrådsmøde, hvor industriminister Trøjborg deltog fra regeringens side. Jeg havde indtryk af, at det, der var regeringens holdning med almindelige erklæringer, var, at man faktisk ikke havde tænkt sig at røre en finger for at få afskaffet de pågældende erklæringer, men jeg håber da, at der med talen i dag er sendt et nyt signal til alle ministre, så

man er lidt mere opmærksom på, hvad man vedtager, og hvad man tillader, der bliver lagt ind af fortolkninger i forhold til vedtagne direktiver.

Til sidst vil jeg godt nævne, at det har været meget vigtigt for Venstre at sikre, at kommissionsinitiativer – altså det, der i dagsordenen hedder, at de nationale parlamenter skal orienteres straks – straks fremlægges i alle lande og på alle sprog. Vi mener, det er vigtigt, at direktiverne bliver offentliggjort i alle landene, så den politiske debat, der kommer om direktiverne, ikke sker på grundlag af Kommissionens pressemeddelelse, som jo er en sammenskrivning af direktivet, men at den sker på grundlag af det direktiv, som man nu diskuterer.

Vi mener, det er sjusk, at Kommissionen ikke for længe siden har valgt f.eks. at lægge direktiverne ind på Internettet samme dag, som de er vedtaget, og det er, som om Kommissionen ønsker at holde kortene lidt ind til kroppen, fordi man så derved får en chance for i hvert fald i første fase at styre den offentlige debat om Kommissionens direktiver og udspil. Så vi ser meget gerne, at Kommissionen får alt og alle forslag til retsakter ind på Internettet, og det er det, der ligger i dagsordenen set fra vores synspunkt.

Det er klart, Venstre mener, at nationale parlamenter skal være så godt og hurtigt informeret som overhovedet muligt, men det er vigtigt at understrege, at EU aldrig må blande sig i, hvordan de enkelte europæiske parlamenter organiserer deres arbejde. I EU skal der ikke være regler for nationale parlamenter, men der skal alene være regler for, hvordan EU servicerer de nationale parlamenter og borgerne. Og vi er så godt tilfredse med, at hverken den dagsorden, der foreslås i dag, eller det, regeringskonferencen lægger op til, vil bryde med det princip.

Jeg vil godt slutte af med at sige, at Venstre, som det fremgår, kan stemme for dagsordenen, der blev foreslået af hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det var en interessant tale fra fru Charlotte Antonsen, og en ting vil jeg sige: Jeg er meget enig med hende, når der bliver sagt, at EU burde bruge Internettet til at lægge simpelt hen det hele ind, for det er fuldstændig tåbeligt, at de ikke gør det. Når det amerikanske parlament kan gøre det, så kan EU sandelig også gøre det. De burde jo sådan nogenlunde følge med tiderne.

Fru Charlotte Antonsen siger, at man skal passe på, man ikke tager munden så fuld, at man mister overblikket, samtidig med at fru Charlotte Antonsen siger, at Venstre går ind for, at forsvar sagtens kan være med i EU. Jeg ved ikke, om det også skal med i søjle 1, sådan at vi kan klare det med almindeligt kvalificeret flertal.

Parlamentet skal have initiativret og større indflydelse på flygtningepolitik og grænsepolitik, og alt det putter fru Charlotte Antonsen ind i en stor pærevælling, og så siger hun samtidig, at vi skal passe på, at vi ikke tager munden for fuld. Er fru Charlotte Antonsen ikke en anelse bange for, at Venstre er ved at få munden for fuld og i hvert fald gået stik imod det, som ikke blot befolkningen mener, men efterhånden også – tror jeg – et pænt stort flertal i det danske Folketing?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen fremførte et meget bemærkelsesværdigt synspunkt. Jeg ved ikke, om jeg nogen sinde har hørt det før, men det var påstanden om, at EU skulle være mere demokratisk end de mellemstatslige samarbejdsformer. Jeg tror virkelig, det var det, jeg hørte. Det er jo en enestående påstand og en mærkelig påstand.

Når vi har det mellemstatslige samarbejde, så foregår det jo på den måde, at der udarbejdes en konvention. Den konvention behandles ved to offentligt tilgængelige behandlinger her i Folketinget. De repræsentanter, som er valgt af den danske befolkning, sidder direkte med, har vetoret over for konventionen, hvis man ikke kan acceptere den. Det vil sige, at lovgivningen og beslutningerne ikke er flyttet væk fra vælgerens kontrol, og det repræsentative demokrati fungerer direkte.

I EU er demokratiet ikke til stede i den forstand. Der er magten flyttet væk fra parlamenterne og altså væk fra de personer, som vælgerne kan stille til ansvar for de beslutninger, der træffes. Hvordan i alverden det skulle kunne være mere demokratisk, det er ufatteligt for mig, men jeg vil da spørge fru Charlotte Antonsen, om hun kan forklare, hvordan hun nåede frem til den bemærkelsesværdige påstand.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg har et spørgsmål til fru Charlotte Antonsen omkring erklæringer, for som jeg hørte det, så skosede fru Charlotte Antonsen i sin ordførertale regeringen, bl.a. erhvervsministeren i fredags, for ikke klart at tage afstand fra afgivelsen af erklæringer. Det synes jeg er et fornuftigt synspunkt, som Venstres ordfører her bringer på bane.

Men mit spørgsmål er: Hvad mener Venstre? Mener Venstre, at erklæringer i det hele taget, uanset om de er fortrolige eller offentlige, bør afskaffes? Hvis det er synspunktet, så er det nemlig også en ny holdning. Vi har tidligere ved talrige lejligheder her i salen diskuteret erklæringer, og da har man fra Venstres side haft en anderledes holdning til spørgsmålet om erklæringer. Man har endda haft den holdning, at når det drejede sig om foretagsomhed fra EU's side uden for adfærdskodeksens anvendelsesområde, så har man generelt accepteret hemmelige erklæringer fra Venstres side. Derfor synes jeg, det er ret interessant, at vi ved denne lejlighed kan få slået helt fast, hvad Venstres politik egentlig er på dette område.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Fru Annette Just roder det hele sammen. For Venstre er det klart, at overordnede politiske beslutninger, der vedrører grænseoverskridende problemer, skal vi træffe i EU. Det vil sige, vi skal gøre det, så Danmark også har indflydelse på det. Derfor mener vi også, at forsvarssamarbejdet skal med i EU, og at Danmark i øvrigt skal med i Vestunionen. Men vi mener ikke, at politikere i det danske parlament eller i EU skal blande sig i alverdens tekniske detaljer. Derfor var det vigtigt for mig at fastslå, at vi altså ikke mener, at alt, hvad embedsmandskomiteerne beskæftiger sig med, skal løftes op på et politisk plan. Det, der er vigtigt for os, er den del af deres beslutninger, der vedrører egentlig politik. Der skal det naturligvis være sådan, at Ministerrådet kan sige: Den sag løfter vi til det politiske niveau, fordi vi mener, det er politik på det her felt.

Hr. Keld Albrechtsen kan ikke forstå, at søjle 1 er mere demokratisk end søjle 3. Nej, men hr. Keld Albrechtsen har jo generelt et problem med demokratiet, mener jeg, for hr. Keld Albrechtsen har jo et helt særegent syn på, hvad der er demokratisk. Det, der er væsentligt i søjle

1, er, at man i beslutningsprocessen har de direkte folkevalgte repræsentanter, nemlig Europa-Parlamentet, med i beslutningsprocessen. Men i søjle 3 – der er det korrekt, som hr. Albrechtsen siger – behandler vi forslaget i to omgange her i Folketingssalen, men som hr. Keld Albrechtsen udmærket ved, så kan Folketinget kun gøre ét af to: Man kan enten stemme ja, eller man kan stemme nej. Man har altså ikke i Folketinget direkte indflydelse på indholdet af konventionen. Det har vi derimod på en helt anden måde på direktiverne enten her i huset eller i Europa-Parlamentet.

Til sidst til hr. Thulesen Dahl: Ja, for Venstre er det værste hemmelige erklæringer, derfor arbejdede vi i første omgang for at få dem afskaffet. Nu er de så stort set væk, og så tager vi fat på de ikkehemmelige erklæringer. De skal også væk. Vi skal ikke have noget, der fortolker reglerne, men vi skal have reglerne, og så kan man jo have domstolene til at fortolke dem.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Fru Charlotte Antonsen ønskede, at alle forslag blev offentliggjort. Det er jeg helt enig i, og fru Annette Just beklagede sig så over, at forslagene ikke med det samme blev lagt på Internet. Her vil jeg gerne spørge fru Charlotte Antonsen: Er det egentlig ikke korrekt, at det faktisk slet ikke er EU's skyld, men at det i virkeligheden er modstanden hos en række medlemslande, der forhindrer, at forslag i dag bliver offentliggjort? Det var i hvert fald det indtryk, som jeg selv fik på et møde i mandags med Kommissionens repræsentant i Bruxelles.

Jeg vil gerne have det bekræftet, for det ville jo være urimeligt, hvis vi går hen og henretter uskyldige, og det var det, jeg lidt frygtede, fru Annette Just var i færd med.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det var både en interessant og en rigtig observation, fru Charlotte Antonsen kom med om, at EU-systemet på mange måder er mere demokratisk end de organer, vi samarbejder med på rent mellemstatsligt grundlag.

Jeg vil derfor gerne spørge fru Charlotte Antonsen: Er det ikke en vild overdrivelse at tro, at et dansk folketingsmedlem har nogen som helst indflydelse på ordlyden af en konvention, som vedtages mellemstatsligt? Er det ikke sådan, at vi her i denne sal kun har mulighed for

at stemme ja eller nej til en tekst, som vi ikke har haft nogen indflydelse på, men som vi må håbe, at vores repræsentant enten gennem Udenrigsministeriet, Statsministeriet eller et andet ministerium har haft en fornuftig indflydelse på, og som derfor tilgodeser danske synspunkter? Vi har i virkeligheden ikke nogen indflydelse på ordlyden, for vi kan kun sige ja eller nej til det resultat, som forelægges os her.

Men på EU-sager har vi en ganske anderledes indflydelse både gennem Europaudvalget og gennem den behandling, der i øvrigt er her i Folketinget. Er fru Charlotte Antonsen ikke enig med mig i det synspunkt?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu får vi så at vide, at demokratiet skulle være sikret ved, at vi har dette såkaldte parlament. Jeg ved ikke, om fru Charlotte Antonsen virkelig i ramme alvor mener, at dette parlament i Strasbourg skulle have en legitimitet, der gør, at man kan sige, at tingene er demokratiske, fordi vi har dette parlament. Det tror jeg dog ingen i ramme alvor vil kunne hævde.

Men det er måske Venstres opfattelse, at der skal indføres et egentlig lovgivende EU-parlament, en egentlig lovgivende forsamling, og at magten så på den måde skal flyttes over til et overnationalt organ valgt direkte af vælgerne. Det er jo en ærlig sag, hvis man har en sådan føderalistisk vision, men lad dog være med at komme med dette såkaldte parlament i Strasbourg og så forsøge at bilde os ind, at det skulle garantere demokratiet i EU.

Så vil jeg spørge fru Charlotte Antonsen, om det er hendes opfattelse, at den formulering i dagsordenen, hvor der står konstaterer, er en bekræftelse af den beslutning, som blev truffet i Folketinget af et flertal, om regeringens forhandlingsmandat.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Ove Fich har naturligvis ret i, at Kommissionen er underlagt Ministerrådet. Det er jo også netop derfor, at denne sag skal bringes op på ministerrådsniveau, så Kommissionen får en forpligtelse til at lægge beslutningerne ind på Internettet. Det er en politisk sag, og det er derfor, vi drøfter det i dag, så jeg er fuldstændig enig.

Og ligesådan med fru Elisabeth Arnold. Jeg synes, det er vigtigt at slå fast igen og igen, at en

af grundene til, at vi har det europæiske samarbejde, jo netop er for at sikre, at de enkelte borgere i de enkelte europæiske lande faktisk har en indflydelse på de overordnede spørgsmål, man drøfter i EU, hvorimod det mellemstatslige er det, der er gammeldags og udemokratisk.

Til sidst hr. Keld Albrechtsen: Selvfølgelig har Europa-Parlamentet den demokratiske legitimitet. Europa-Parlamentet er direkte valgt af europæerne, og det undrer mig meget, hvis hr. Keld Albrechtsens parti er så langt ude, så man ikke engang vil anerkende direkte valgte parlamentarikere. Hvad så med Folketinget? Anerkender hr. Keld Albrechtsen Folketinget?

Det, der så er problemet for os at se, er, at Parlamentet ikke har tilstrækkelig indflydelse. Men vi ønsker ikke i Venstre, at vi skal have så centralistisk styre, som vi har i Danmark. Og derfor ønsker vi ikke, at Parlamentet alene skal være lovgiver. Vi er tilfredse med det samarbejde, den samarbejdsprocedure, der er mellem Ministerrådet som nationale repræsentanter på den ene side og Europa-Parlamentet på den anden side. Så vi ønsker ikke et centralt styre i EU, som det, vi kender i Danmark.

Og det her med, at vi konstaterer facts i dagsordenen, kan jeg slet ikke forstå man kan bruge så meget tid på at diskutere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg bed mærke i, at fru Charlotte Antonsen ikke svarede på det spørgsmål, som hr. Keld Albrechtsen stillede, men bare afviste spørgsmålet om dagsordenens ordlyd med, at hun ikke kunne forstå, at man bruger så meget tid på at snakke om det. Men det er da interessant i hvert fald for dem, man gerne vil have til at stemme for et dagsordensforslag. Det er da interessant at vide, om det dagsordensforslag indeholder noget, der kan betegnes som en bekræftelse, eller som forslagsstillerne forsøger at gøre det til, noget, man nærmest bare tager ad notam er sket.

Og jeg vil gerne spørge fru Charlotte Antonsen: Er det Venstres opfattelse, at det regeringsgrundlag, der ligger, har et flertal i Folketinget bekræftet er regeringens udgangspunkt for forhandlingerne? Jeg vil gerne spørge fru Charlotte Antonsen: Er det Venstres opfattelse, at et flertal i Folketinget har bekræftet, at regeringen forhandler på baggrund af det forhandlingsgrundlag, som regeringen fremlagde 11. december 1995? Det synes jeg er interessant for den videre debat.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Folketinget har haft en forespørgsel i december måned, efter at regeringen havde fremsat sit forhandlingsudspil. I forbindelse med den forespørgsel foreslog vi en dagsorden, hvor vi bekræftede, at det var udgangspunktet for forhandlingerne, og den har Venstre stemt for. Derfor er det, der står i dette dagsordensforslag blot en konstatering af facts, og i øvrigt vil jeg også sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg altså opfatter det her som en strid om kejserens skæg.

I virkeligheden kunne man da aldrig nogen sinde forestille sig, at hverken hr. Thulesen Dahl eller hr. Keld Albrechtsen ville stemme for noget som helst, som de EU-positive partier ønskede at sætte til afstemning i denne sag. De har skullet lede med lys og lygte, for hr. Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen kan jo ikke sige sandheden, at de vil modarbejde hvad som helst, der er for EU. De er nødt til her at finde en eller anden detalje, som gør det muligt, at de kan sige nej og så alligevel gå ud omkring i byen og sige, at de arbejder for åbenhed og demokrati. Det er dér, dilemmaet ligger, og da ikke i vores dagsorden.

Formanden:

Da det her tilsyneladende er meget vigtigt for hr. Kristian Thulesen Dahl, skal jeg helt mod min natur tage en gang korte bemærkninger til.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg siger mange tak til formanden, for det er jo ret interessant.

Nu fik vi bekræftet, at et flertal i Folketinget har bekræftet regeringens forhandlingsgrundlag. Må jeg godt minde ordførerne i denne debat om, at det, flertallet gjorde den 12. december 1995, var at konstatere. Der står i dagsordenen: »Idet Folketinget konstaterer, at regeringen deltager i regeringskonferencen på det fremlagte forhandlingsgrundlag . . .«. Det er nøjagtig det samme, der står i den dagsorden, som er foreslået her i dag; dér bruger man også betegnelsen konstatere.

Når fru Charlotte Antonsen så bekræfter min antagelse, at det skal forstås som at bekræfte, er vi lige præcis ved sagens kerne og lige præcis ved det, som gør, at Dansk Folkeparti bliver nødt til at afstå fra at stemme for, og det forstår jeg at også Enhedslisten bliver nødt til, fordi man altså med det her bekræfter regeringens forhandlingsgrundlag.

Kent Kirk (KF):

Jeg må sige, at denne debat overrasker mig ikke. Jeg synes, den følger nøjagtig de samme spor som de tidligere debatter, vi har haft, og specielt de sidste replikker her har jo vist, hvad det er, det her går ud på.

Men vi vil gerne i Det Konservative Folkeparti forholde os til selve forespørgslen, idet vi er meget stærke tilhængere af de områder, forespørgslen omhandler. Vi er tilhængere af, at vi skal have øget indsatsen for at mindske EU's demokratiske underskud, vi er tilhængere af mere åbenhed, vi er tilhængere af bedre offentlighedsregler, og vi er tilhængere af, at de nationale parlamenter skal have en øget indflydelse.

Jeg opfatter det sådan, at det store flertal i Folketinget i virkeligheden også stiller sig sådan. Jeg vil gerne complimentere udenrigsministeren for hans tale, for jeg synes, at den meget klart beskriver, hvilke initiativer regeringen har taget på de områder, og dem har vi også fået forelagt i Folketingets Europaudvalg.

Når man kigger lidt på de her spørgsmål, er man også nødt til at se på, hvordan udviklingen er gået, og jeg mener, at udviklingen i EU-samarbejdet også på de områder hele tiden er gået i den rigtige retning. Når jeg tænker på, hvordan situationen var tilbage i 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne, så snakkede man jo om, at man skulle løse det demokratiske underskud ved at øge Europa-Parlamentets magt. Vi fik et direkte valgt parlament, og det var så hele tiden tanken, at man skulle overføre mere magt til Europa-Parlamentet, og så ville Europa-Parlamentet være det sted, hvor man løste problemerne med det demokratiske underskud.

Det er jo sådan, at EU-samarbejdet, tidligere EF-samarbejdet, hele tiden mere eller mindre af medlemslandene har været betragtet som et udenrigspolitisk samarbejde, og dermed er mange af de nationale parlamenter ikke blevet rigtig inddraget i det pågældende samarbejde. Men siden Maastricht og de vanskeligheder, der var med Maastricht-Traktaten, er man kommet til den erkendelse specielt i de nationale parlamenter, at skal man løse det demokratiske underskud, skal de nationale parlamenter stærkere ind i forhold til deres egne regeringer. Og som fru Charlotte Antonsen var inde på i sit indlæg, er det jo ikke muligt, at vi lovgiver om det via EU og siger, hvordan forholdet skal være mellem de nationale parlamenter og de enkelte regeringer.

Men det, vi kan, er, at vi i hvert fald via EU-reglerne kan sikre os, at de nationale parlamenter, hvis de ønsker det, kan komme ind og få indflydelse på deres regeringer.

Da vi for et par år siden i COSAC-sammenhæng mellem de nationale parlamenter havde en undersøgelse for at se, hvor ofte de nationale parlamenter så Kommissionens forslag, var det chokerende at konstatere, at der var syv ud af de femten nationale parlamenter, der i en 2-årig periode slet ikke var blevet præsenteret for Kommissionens forslag. Det viser i hvert fald os i Det Konservative Folkeparti, at det er her, det virkelige demokratiske underskud ligger.

Derfor er vi stærke tilhængere af, at vi nu på regeringskonferencen får bygget et system op, der gør, at Kommissionen er forpligtet til at sende sine forslag til de nationale parlamenter, og at Kommissionen er forpligtet til, inden den udarbejder sine forslag, at udarbejde hvid- og grønbøger, der kan diskuteres i de nationale parlamenter, så man kan få et input i forhold til Kommissionens videre arbejde.

Vi er også stærke tilhængere af, at man får løst de tekniske problemer her. Det er klart utilfredsstillende i dag, hvor enhver 8-årig kan spille på Internettet, at man ikke kan løse det tekniske problem med at få sådan nogle ting ud via de elektroniske medier. Det må kunne lade sig gøre. Men det er jo nok rigtigt, som det er sagt her, at det ikke er Kommissionen som sådan, der lægger hindringer i vejen for det, men medlemslandene. Vi må så gøre, hvad vi kan, for at få de enkelte medlemslande, der er modstandere af det her, til at fjerne denne modstand.

Vi er også tilhængere af, som det i øjeblikket foreligger på regeringskonferencen, at der skal være en tidsfrist for, at de forslag, som Kommissionen udarbejder, som kan føre til lovgivning senere hen, kan komme ud til medlemslandene, og at der skal være en tidsfrist, inden de kan komme til endelig behandling i Ministerrådet. Det er meget fornuftigt. Det er meget fremadrettet, for så får de nationale parlamenter tid til at tage fat på sagerne i forhold til deres nationale regeringer.

Vi ser også gerne, at beslutningsprocesserne i EU-sammenhæng forenkles. Det er klart, at når de politikere og parlamentarikere, der beskæftiger sig med EU-stoffet, knap nok kan finde ud af, hvor mange forskellige beslutningsprocesser der er, er der virkelig et problem her. Men det

tror vi også er noget af det, der bliver løst på regeringskonferencen.

Traktaten skal, sådan som regeringen også lægger op til og arbejder for, indeholde et generelt princip om åbenhed. Det må være indlysende, at et demokratisk samarbejde mellem demokratiske lande må præcisere, at der skal være åbenhed i samarbejdet.

Det betyder så også, som udenrigsministeren har været inde på, at de hemmelige erklæringer i forbindelse med lovgivning skal afskaffes. Det er en uskik, at man vedtager lovgivning i Rådet og samtidig har en fortolkning af lovgivningen, som ikke er til rådighed for offentligheden. Det er noget, der bør og skal afskaffes.

Vi er også tilhængere af, at vi får en obligatorisk offentliggørelse af alle forslag og vedtagne retsakter inden for de retlige og indre anliggender, og her ser vi specielt det problem, der i øjeblikket er, nemlig at der ikke rigtig er nogen, hvad kan man sige, demokratisk institution, der har indflydelse på selve det samarbejde, der foregår på mellemstatsligt niveau. Her er det nødvendigt på regeringskonferencen at finde en model, der gør, at de nationale parlamenter kan komme til at spille en rolle.

Vi ser gerne, at COSAC kunne komme til at spille en rolle, samtidig med at vi hæver pegefingeren om, at vi ikke skal bygge nogen nye institutioner op. Det er vi ikke tilhængere af. Men det samarbejde, vi har set imellem de nationale parlamenter i COSAC, har været positivt, og her må vi så prøve at se, om vi kan finde den model, der skal til, for at man specielt omkring søjle 3 kan komme til at spille en rolle. Vi er sikre på, at dér, hvor vi virkelig kan konstatere, at der er et demokratisk underskud, får vi løst det.

Det sidste, jeg skal sige, er om offentlighedens adgang til forskellige materialer, der ligger i EU-institutionerne. Vi må også sikre os på regeringskonferencen, at det problem løses, idet det bør skrives ind i Traktaten, at man har offentlig adgang til forskellige materialer, der ligger i de enkelte EU-institutioner.

Alt i alt støtter vi den linje, regeringen følger på regeringskonferencen. Vi synes faktisk, at man allerede er kommet langt. Vi synes, at det bevæger sig i den rigtige retning. I stedet for at det er Europa-Parlamentet, der skulle dække det demokratiske underskud, får vi nu en balance, hvor de nationale parlamenter kan komme til at spille en større rolle, og hvor Europa-Parlamentet kan få de nødvendige beføjelser

til at sikre, at de kan kontrollere Europa-Kommissionen, for her er netop et område, hvor de nationale parlamenter ikke kan løse problemet, men hvor der skal en demokratisk valgt EU-institution til at løse det.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi kan stemme for den dagsorden, der er foreslået. Vi synes, det er en fornuftig dagsorden. Den bekræfter det arbejde, der er i gang, og forhåbentlig når vi så også målene på regeringskonferencen her i løbet af 1997.

Elisabeth Arnold (RV):

Man skal selvfølgelig altid læse en forespørgselstekst grundigt, inden man udarbejder sin ordførertale, og jeg vil da også gerne komplimentere SF, fordi de har taget fat på tre konkrete emner i forbindelse med debatten om EU's demokratiske underskud: mere åbenhed, bedre offentlighedsregler og øget indflydelse til de nationale parlamenter. Det er tre kontante opgaver, man kan tage fat på.

Det bekræfter mig i en antagelse om, at SF går efter konkrete resultater. SF går efter fremskridt i EU-samarbejdet, så man bagefter kan sige til vælgerne: Vi arbejder for mere åbenhed, vi arbejder for bedre offentlighedsregler, vi arbejder for mere indflydelse til de nationale parlamenter. Se her, det er lykkedes os, støt dette fremskridt.

Det er helt oplagt, at visse andre partier herinde, især hr. Keld Albrechtsens og hr. Kristian Thulesen Dahls, ikke arbejder efter at få resultater, men arbejder efter at sabotere de resultater, der opnås, og efter at latterliggøre de initiativer, der tages til at nå disse resultater.

Hvis jeg endelig skal kritisere noget ved SF's forespørgsel, er det, at man hopper med på den almindelige populistiske bølge, der siger, at et demokratisk underskud er noget skidt, og vi har et demokratisk underskud, uden at man gør sig klart, hvad et demokratisk underskud er. Demokrati er et plusord. Alle danskere går ind for demokrati, og vi kan ikke få nok af det. Underskud er noget skidt, og hvis der er underskud i demokratiet, så er det forfærdeligt. Men vi gør os ikke klart, hvad det egentlig er, der udgør dette demokratiske underskud.

Vi kender alle sammen vores demokratiske funktioner i Danmark, som de fungerer. Hvis man vil have nedlagt en kommuneskole i en kommune, er det i kommunalbestyrelsen, der bliver stemt om det. Hvis man som borger er uenig i den beslutning, kan man brokke sig, og

man kan stemme på nogle andre. Man kan gøre, hvad man vil, men det er i kommunalbestyrelsen, beslutningen tages. Det accepterer man. Man accepterer at blive nedstemt, hvis man er uenig. Og hvis man vil ændre den beslutning, må man få en anden kommunalbestyrelse, som kan omgøre den.

Hvis et amt vil nedlægge et lille sygehus, er det præcis det samme. Det er i amtsrådet, det besluttes. Hvis man er uenig i beslutningen, kan man brokke sig. Man kan stemme på nogle andre. Man kan samle underskrifter. Man kan gøre, hvad man vil, men det er i amtsrådet, beslutningen tages. Hvis man er utilfreds med beslutningen, må man få sig et andet amtsråd.

Hvis Folketinget beslutter sig for at hæve benzinafgiften, så er det herinde, det foregår. Det er os, der beslutter det. Borgere, der er uenige i den beslutning, må finde sig et andet Folketing.

Så snart vi bevæger os uden for landets grænser, har vi ifølge sagens natur et demokratisk underskud, for vi kan ikke selv omgøre de beslutninger, der tages i internationale fora. Vi skal have alle de andre lande med, eller det forum, hvori beslutningen tages, skal vi have med, hvis vi skal omgøre beslutningen. Og det giver næsten automatisk en følelse af afmagt, en følelse af et demokratisk underskud, en følelse af, at nu har vi taget en beslutning, og vi kan ikke selv omgøre den. Hvis vi vælger et andet Folketing i Danmark, kan vi ikke omgøre de beslutninger, et tidligere Folketing har besluttet at committe Danmark til.

Jeg mener, at det i virkeligheden er alt internationalt arbejdes akilleshæl, at vi ikke uden videre kan omgøre beslutninger, som vi på demokratisk vis har truffet inden for Danmarks grænser. Så snart vi kommer uden for Danmarks grænser, er vi bundet af nogle helt andre spilleregler, hvor vi også skal have andre lande i tale.

Men tilbage til SF's oprindelige forslag med de tre pinde: Vi går efter resultater, og vi synes, at regeringens hidtidige initiativer har været helt fine. Vi bakker dem op alle sammen. Ønsket om at få offentliggjort afstemningsresultater fra Ministerrådet, ønsket om at få tv-transmissioner fra debatterne. Alt har været prøvet med større eller mindre held. Men Det Radikale Venstre bakker op om, at regeringen skal blive ved og blive ved og blive ved med at presse på, og det er jo rigtigt, som det er sagt, at det er op ad bakke, for der er andre lande, som har helt andre

opfattelser af, hvordan demokrati og åbenhed fungerer, end Danmark har; men vi skal bare blive ved. Tiden trækker i den samme retning, som vi gør, og tiden arbejder for os. Vi må så bare acceptere, at fremskridtene ikke altid går så hurtigt, som vi i Danmark måske synes de burde gøre.

Jeg synes ikke, man skal kritisere, at andre lande har andre traditioner, end vi har. Vi skal altså arbejde på at udbrede fornemmelsen af, at vi skal have mere åbenhed og vi skal have større offentlighed om alle de ting, der foregår i internationale fora, og så efterhånden regne med, at andre landes borgere også presser på over for deres politikere for, at de får de samme indstillinger.

Om dagsordenen vil jeg sige, at jeg synes, den er god, fordi den tager fat i alle de tre områder, som SF har peget på i deres forespørgselstekst. Jeg synes især, det er glimrende at få et register eller en upperlisting af, hvilke interessegrupper der har medvirket eller bidraget til udarbejdelse af forslag. Det er et princip, som jeg også synes vi burde have i Danmark, hvilket vi jo ikke har. Det er ikke altid til at gennemskue, hvem der har bidraget til at udarbejde eller påvirke et lovforslag i dansk politik, så dér kunne vi måske godt få lidt inspiration til også at kigge lidt på egne procedurer.

Med hensyn til de nationale parlamenters rolle vil jeg støtte de ordførere, der tidligere har sagt, at vi ikke skal sætte regler for, hvordan andre parlamenter fungerer. Vi har i Danmark en meget lang tradition for mindretalsregeringer og en meget lang tradition for en meget stærk rolle for parlamentet, for Folketinget, til at påvirke EU-lovgivning og i det hele taget påvirke de regler, der har med EU at gøre. Det kan vi ikke forlange at andre lande uden videre vil kopiere, navnlig ikke fordi det vil sætte regeringerne i et afhængighedsforhold til deres parlamenter, et forhold, som de måske slet ikke ønsker. Det skal vi ikke blande os i. Det må være de enkelte landes egne grundlove, deres egne forfatninger, der afgør, hvordan styrkeforholdet skal være mellem de forskellige parlamentariske forsamlinger og de pågældende regeringer.

Men vi kan ved vores eksempel vise, hvordan det kan lade sig gøre, uden at det hele sander til i bureaukrati. Det kan lade sig gøre at få det til at fungere. Det har fungeret i Danmark i 30 år. Hvorfor skulle det ikke også kunne fungere i andre lande? Lykkeligvis er der andre lande, som kopierer det danske Europaudvalg, og som

prøver at få tingene til at blive bredt længere ud end blot til at være i regeringens egne kontorer.

Som sagt: Vi støtter dagsordensforslaget, og vi vil opmuntre regeringen til at blive ved med at arbejde for at opnå resultater. Vi synes fra radikal side, at vi allerede kan påvise nogle resultater i arbejdet for åbenhed og større gennemskuelighed. Og vi synes, vi skal blive ved, også selv om fremskridtene ikke altid er så store, som vi kunne ønske.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Elisabeth Arnold var fremme med en betragtning om, at der egentlig slet ikke var noget demokratiproblem i EU. Det er endnu en bemærkelsesværdig betragtning; dem fremføres der mange af under denne debat.

Jeg vil godt for at få det helt konkret belyst spørge fru Elisabeth Arnold: Hvis nu bureaukraterne i Bryssel vedtager en ændring af økologiforordningen, således at man fremover i modstrid med, hvad vi ønsker her i landet, kan bruge pesticider og kunstgødning i økologisk produktion, har de danske vælgere så nogen som helst mulighed for at få lavet det om? Næ, det har de ikke. Eller det mener fru Elisabeth Arnold måske de har? Men det har de altså desværre ikke.

Og så hjælper det ikke, at fru Elisabeth Arnold henviser til, at hvis en amtskommune lukker et sygehus og borgerne er utilfredse med det, så kan de vælge et andet amtsråd. Ja, vist kan de det, men de kan altså ikke ved deres stemmeseddel på nogen tænkelig måde få ændret den økologiforordning, som kommer fra Bryssel.

Det er demokratiproblemet i en nøddeskal, og derfor synes jeg, at man skulle tage debatten om dette såkaldte demokratiske underskud alvorligt; det er et dårligt udtryk, så langt giver jeg fru Elisabeth Arnold ret, men problemet er så sandelig reelt.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg bliver så ked af det, når jeg giver anledning til at gøre fru Elisabeth Arnold sur og vrissen. Det kan jeg forstå jeg har gjort i dag og i almindelighed gør ved min handlemåde i EU-politikken, men det synes jeg egentlig er lidt forunderligt.

Jeg kan forstå, at fru Elisabeth Arnolds holdning er, at Dansk Folkepartis ene formål i

EU-politikken er at sabotere og ødelægge, og jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold, om det nu egentlig også er helt gennemtænkt. Vi sidder også fra Dansk Folkepartis side i Folketingets Europaudvalg hver eneste fredag og afgiver mandater, tilslutter os regeringens forhandlingslinje på nogle områder og siger nej på andre områder, forsøger sagligt at sætte os ind i den meget store stofmængde, som der er, og så støtter vi som sagt nogle ting og går imod andre.

Her i Folketingssalen tillader vi os at forsøge at udtrykke vores holdning så klart som muligt, så ingen er i tvivl. Det tror jeg også fru Elisabeth Arnold gør. Vi er ofte ikke enige.

Vi forsøger også at gøre vores indflydelse gældende, hvor vi i øvrigt måtte blive indbudt til at komme. Og her er jeg så ved det, jeg gerne vil spørge fru Elisabeth Arnold om:

Hvordan skal vi fra Dansk Folkeparti udøve en virkelig, hvad skal man sige, konstruktiv dialog med regeringen om, hvad regeringen skal gøre f.eks. på regeringskonferencen, når vi ikke har mulighed for at komme de steder i Statsministeriet, hvor det virkelig i de her minutter eller i hvert fald for ganske få timer siden foregår, hvor partiledere fra en række partier her i Folketinget med undtagelse af tre er blevet indbudt til de egentlige forhandlinger om Danmarks EU-politik?

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Der er kommet nogle betragtninger også fra fru Elisabeth Arnold omkring demokratiet, som jeg ikke helt forstår.

Det er jo sådan, at hvis borgerne i en bestemt kommune er utilfreds med deres amtsråd, så kan de selvfølgelig stemme på et andet amtsråd, men de kan ikke få det, de ønsker, fordi der er mange kommuner i amtet, og det er sådan set tilsvarende på europæisk plan. Hvis man i Danmark er utilfreds med EU-politikken, så kan man vælge danske politikere til Folketinget, men man kan ikke lave det helt om. Så jeg forstår ikke helt den forskel mellem EU-demokratiet og så det, vi kender i Danmark på mere lokalt plan.

Elisabeth Arnold (RV):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Her må jeg sige, at hr. Keld Albrechtsen grundigt har misforstået min analogi eller mine betragtninger over demokratiets væsen. Jeg sagde netop, at så snart vi bevæger os uden for landegrænserne, har vi

en fornemmelse af, at demokratiet ikke fungerer, fordi den demokratiske enhed, det rum, hvori den offentlige demokratiske debat foregår, er nationalstaten. Og derfor er enhver beslutning, som er taget uden for landets grænser i samarbejde med andre nationer, selvfølgelig på en eller anden måde behæftet med en fornemmelse af manglende demokrati.

Angående spørgsmålet om, hvilken mulighed man har for at lave en beslutning om, hvis bureaukraterne i Bruxelles – som hr. Keld Albrechtsen så smagfuldt udtrykte det – beslutter at ændre økologiforordningen, så er svaret: Lige så lidt som hvis en dansk minister efter en bemyndigelse kan lave en bekendtgørelse eller et cirkulære om. Der skal selvfølgelig være nogle rammer, inden for hvilke tingene kan ske. Hvis de rammer sprænges, er reglerne brudt. Hvis rammerne er overholdt, er reglerne ikke brudt. Jeg mener, den analogi er rimelig logisk.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Det er ikke er mig, der fører forhandlingerne med Folketingets forskellige partier, men regeringen, så den henvendelse må hr. Kristian Thulesen Dahl komme med til regeringen og ikke til Det Radikale Venstre.

Og til sidst til hr. Ove Fich: Mine betragtninger om demokratiet gik såmænd på, at med hensyn til de fora, hvori beslutningerne tages på de forskellige niveauer i Danmark, har vælgerne mulighed for at vælge en ny kommunalbestyrelse, hvis det drejer sig om kommuneskole. Hvis det drejer sig om et hospital, har de mulighed for at vælge et nyt amtsråd. Hvis det drejer sig om benzinafgifterne, har de mulighed for at vælge et nyt Folketing. Hvis det drejer sig om en EU-traktat, er det altså ikke nok at vælge et nyt Folketing, og det er heller ikke nok at vælge et nyt Europa-Parlament, for det, der skal foretages, foregår i samarbejde med 14 andre landes regeringer, og derfor kan man ikke umiddelbart lave om på tingene i Danmark, man skal have de andre med.

Og det, at Danmark ikke er en demokratisk enhed, er selvfølgelig et utrolig svært psykologisk problem at stå med. Vi er ikke en selvstændig enhed. Vi har kort sagt afgivet suveræniteten. Det er det, det handler om, og det er det, som er svært for mange danskere at forstå. Men det har vi altså gjort – ikke mindst ved beslutningen i 1986 om, at vi kan blive aktivt nedstemt af andre lande, og at vi ingen mulighed har for at lave det om blot ved egne kræfter.

Det er muligt, at analogien ikke kan holde vand, hvis man sætter en eller anden statsretspert til det, men jeg har selv fundet, at analogien fra kommune til amt til stat osv. til det internationale i hvert fald for mig klargjorde nogle ting.

Annette Just (FP):

Og med denne glimrende forklaring, som fru Elisabeth Arnold lige har givet, kan jeg sige, at det er endnu en af de gode begrundelser for, at Fremskridtspartiet ikke kan gå ind for, at asyl- og retspolitik skal gå ind i søjle 1, så det bliver totalt umuligt at få ændret noget som helst; det bliver i øvrigt også afgjort med flertalsafgørelser. Vi kan ikke gå med til, at EU skal få lov til at lave nye skatteskruer, og slet ikke under søjle 1, hvor det bliver med almindelig flertalsafgørelse. Vi kan heller ikke gå med til, at der gives mere beføjelse til EU, sådan at flere ting bliver vedtaget med kvalificeret flertal, fordi det netop gør det kropumuligt for den almindelige danske borger at gennemskue, hvad det er for en slags politik, der vil blive ført ikke bare i Danmark, men på EU-plan.

Nå, men jeg var jo nødt til at ligesom gribe chancen, når fru Elisabeth Arnold havde startet det der, og jeg vil nu starte igen med at sige tak til udenrigsministeren for besvarelsen af denne forespørgsel og tak til SF for at have stillet forespørgslen, fordi SF hermed har givet Folketinget mulighed for noget, som egentlig ikke sker særlig tit, nemlig at stramme op på det, regeringen selv har fremlagt.

Regeringen fremlagde – jeg kan ikke huske, om det var for 4 måneder siden, men noget lignende – et forslag til regeringskonferencen om mulighed for at få mere åbenhed i EU's beslutningstagnation. Så vidt jeg erindrer, var alle partier for det, fordi det trods alt var et skridt i den rigtige retning.

Nu kommer SF så og siger, at vi har en mulighed for at stramme op og sikre, at EU's udvalg og komiteer bliver mere åbne, at der kommer mere offentlighed omkring dem, at EU's offentlighedsregler forbedres markant – det synes jeg jo er en dejlig, klar definition, for det er altså det maksimale, vi overhovedet kan få de andre med til – at Ministerrådets protokoller bliver åbne, og at der ikke kommer erklæringer, som er hemmelige, men at det bliver således, at det, der bliver besluttet, også står ved magt, hvor man ikke har nogle særlige små protokoller bagefter, der siger: I øvrigt mener vi det modsatte.

Så derfor er vi meget glade for, at der i den motiverede dagsorden står, at de skal afvikles. Vi ville selvfølgelig gerne have dem fjernet med det samme, men vi erkender også, at der er nogle, der tager lidt længere tid. Men det er godt, at regeringen dog i hvert fald vil arbejde for, at de skal afvikles hurtigst muligt.

At der bliver åbenhed om, hvilke interessegrupper der medvirker til udarbejdelse af forslag, mener vi også er utrolig vigtigt, for nogle gange har vi en lille mistanke om, at det kunne være, at det var lidt ensidig påvirkning, Kommissionen er udsat for – for at sige det mildt, og så har man da i hvert fald ikke overdrevet sagen.

At Kommissionen forpligtes til at fremsende sine initiativer til medlemslandenes parlamenter, samtidig med at de fremlægges for EU-institutionerne, var fru Elisabeth Arnold inde på, og hun sagde: Jamen, vi kan jo ikke tvinge andre parlamenter til at arbejde på den ene eller den anden måde. Men det står der jo egentlig talt heller ikke noget om. Det væsentlige er vel, at der gives mulighed for, at ethvert parlament i EU, enhver nation, får mulighed for at læse det, tage det op og så behandle det efter deres måde at gøre tingene på.

Jeg synes, det ville lige så forkasteligt, hvis vi her fra dansk side begyndte at sige: Det græske parlament skal i øvrigt have et Europaudvalg, de skal gøre sådan og sådan og give mandat på den og den måde. Det ville da være fuldstændig håbløst, og det ville være lige så åndssvagt, som hvis man i Bruxelles og i EU skulle begynde at bestemme, hvordan danskere skulle behandle sagerne. Selvfølgelig skal de ikke det. Men der skal gives mulighed for det, og det er, hvad jeg kalder for åbenhed, og åbenhed er vel nok det vigtigste i dette punkt, for derved får man også bedre offentlighedsregler og øget indflydelse for de nationale parlamenter, som der står i forespørgsels teksten. Gør det det? Er det nok? Nej, det ved vi alle sammen at det ikke er, men det er et skridt i den rigtige retning.

Som jeg lidt frækt startede med at sige: Der er altså også nogle ting, som ikke skal være med i denne fælles pulje, som så flot hedder søjle 1, hvor man kan have flertalsafgørelser, og det er vigtigt for Fremskridtspartiet endnu en gang at slå 100 pct. fast, at Fremskridtspartiet i hvert fald ikke går med til, at EU får lov til at lave nye skatteskruer, og vi ikke går med til at flytte det retslige og indre anliggende over til kvalificeret flertal, ej heller asylregler.

Og vi kan altså ikke rigtig forstå – jeg ville ønske, der var nogen og i særdeleshed udenrigsministeren, der kunne forklare mig det – hvilken fordel der skulle være ved at sætte asylreglerne ind i søjle 1 og derved over til kvalificeret flertal. Hvis nationerne ikke er enige om det, er der så en eneste politiker i Danmark, der tror, at f.eks. Frankrig ville bøje sig?

Ud over hr. Peter Duetoft, som må være mere eller mindre naiv på dette punkt, er der vist ikke nogen, der tror, at Frankrig ville bøje sig, hvis man sagde, at de f.eks. skulle tage imod flere flygtninge fra Algeriet, eller at Italien – eller Finland for den sags skyld – ville gå med til, hvad EU besluttede med hensyn til en kvote af albaniske flygtninge.

Jeg tror, vi løber ind i kæmpeproblemer, hvis vi ikke erkender, at kun gennem enstemmighed kan nationer træffe beslutning om den slags ting, men jeg tror også, at med enstemmighed kan det lykkes. Jeg tror faktisk, at så vil alle gøre større anstrengelser for at få tingene til at lykkes og få det europæiske samarbejde til at fungere. Derfor er Fremskridtspartiet stor tilhænger af de ting, der i dag ligger i søjle 3, altså hvor der kræves enstemmighed i spørgsmål om mellemstatsligt samarbejde. Vi mener, det er den rigtige vej at gå.

Vi mener også, at Danmark bør blive ved med at presse på for at få det indre marked til at fungere hele vejen igennem i alle lande i EU, så det ikke kun er det dygtige, flittige lille barn Danmark, der overholder de fleste regler, prøver at lade være med at lægge hindringer i vejen og tilmed prøver at køre efter de ideer, der lå bag initiativerne til direktiverne.

Dette blev altså noget om EU-regeringskonferencen og ikke så meget om åbenhed. Men jeg støtter naturligvis alt det, der er sagt om forslaget om motiveret dagsorden, og i øvrigt er vi selv medforslagsstillere og synes, det er et godt initiativ.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg havde egentlig regnet med, at SF med denne forespørgsel havde ønsket at få en debat om det mere fundamentale problem med mangel på demokrati i hele unionsopbygningen. Det er efter min opfattelse en debat, som i allerhøjeste grad er påkrævet, men kun ganske få ordførere har i virkeligheden strejft det emne indtil nu. Fru Charlotte Antonsen kom dog lidt ind på problematikken, da hun rejste spørgsmålet om det såkaldte Europa-Parlament.

Hvad er et af grundproblemerne i den danske EU-debat og har været det lige siden 1972, i ganske særlig grad selvfølgelig efter 1986, da debatten for alvor tog fart? Jo, det er, at unions-tilhængerne altid over for befolkningen har benægtet, at Unionen er et føderalistisk projekt, der har som formål at skabe en forbundsstat. Det har man altid benægtet over for den danske befolkning, fordi man godt vidste, at den danske befolkning ikke ønsker at tage del i dette projekt, og derfor har man bestridt det og benægtet det over for befolkningen og i stedet hævdede, at der var tale om et begrænset samarbejde, hvor vi altid kan sige nej, som daværende statsminister Poul Schlüter sagde i sin tid, da han mente, at Unionen var stendød.

Problemet er, at hvis der skal være ærlighed og dybde og seriøsitet i unionsdebatten i fremtiden, bliver tilhængerne nødt til at erkende deres ansvar for det projekt, de har kastet os ud i, og så skylder de efter min opfattelse befolkningen at forklare, hvordan og efter hvilke principper en føderalistisk statsmagt, en forbundsstat skal opbygges. Er det efter den amerikanske model f.eks.? Er det den amerikanske forfatning, man ønsker at arbejde frem imod, så landene får hver to pladser i et førstekammer, mens befolkningerne er repræsenteret proportionalt i et andetkammer?

Der er i øvrigt nogle magtbalancer mellem delstaterne og forbundsstaten i USA. I modsætning til hvad tilfældet er i EU-unionen, har de amerikanske delstater nogle rettigheder, som de ikke kan fratages, og som er skrevet ind i forfatningen, men det har vi ikke i Den Europæiske Union. Her er det Unionen, der bestemmer, hvilke beføjelser der skal lades tilbage til nationalstaterne.

Jeg havde egentlig forestillet mig, at det var alle disse helt grundlæggende ting, SF havde ønsket at diskutere, for det er jo vitale spørgsmål for vores fremtid: Skal vi bo i en vesteuropæisk forbundsstat, og efter hvilke principper skal en sådan forbundsstat indrettes? Men den diskussion er det umuligt at få, fordi unionstilhængerne ikke tør tage den. De tør ikke sige, at lovgivningsmagten skal ligge i Europa-Parlamentet, selv om det er den eneste logiske løsning, hvis man vil have en union, at lovgivningsmagten skal ligge dér, hvor vælgerne har indflydelse. Men det tør de naturligvis ikke, for det ville være det samme som at indrømme, at det er en føderation, man arbejder for.

Indtil unionstilhængerne vil tage deres ansvar alvorligt og melde ud om, hvordan dette projekt skal indrettes, i stedet for at bruge al tiden på at fylde befolkningen med bortforklaringer om, at de skam nok skal respektere undtagelserne, indtil de falder én efter én – lige så længe vil unionsdebatten ikke blive præget af seriøsitet og grundlæggende demokratisk ånd. Det skal så også være en opfordring og en udfordring fra min side til unionsmodstanderne om at gå i gang og tage den debat.

Jeg synes naturligvis, det er en ærlig sag at være føderalist; det har jeg dyb respekt for. Der er mange i USA, der synes, at USA har en god forfatning, og det er jo en ærlig sag. Men jeg ønsker det ikke. Jeg ønsker ikke at være med i en føderation, men jeg ønsker at få at vide, hvilken form for statsmagt, jeg kommer til at leve under, hvis jeg taber kampen.

Hvis vi går ned på det lidt mere konkrete plan, ser vi, at i Danmark har vi ifølge grundloven en magtdeling mellem den udøvende og den lovgivende magt. Det er ikke tilfældet i Unionen, her flyder det sammen. Man overlader i stigende grad lovgivningsmagten til bureaukraterne i Bruxelles, og hvordan skal vi forholde os til det problem? Det spørgsmål havde jeg også regnet med der var kommet nogle svar på i dagens debat. Enhedslisten har tidligere fremlagt forslag vedrørende det problem, men fra flertallets side blev der ikke gjort noget ved det.

Vi har det problem, at en stor del af lovgivningsprocessen i EU – den del, som stadig ligger i Ministerrådet og ikke er overladt til bureaukraterne – sker på lukkede møder, hvor de afgørende forhandlinger foregår på den måde, at dørene lukkes, og man forbereder erklæringer i al hemmelighed. Der er masser af den slags problemer af praktisk art, som vi har forsøgt at få gjort noget ved. Men der er ikke gjort noget ved dem, og jeg havde egentlig håbet, det havde været forespørgernes hensigt, at vi skulle tage fat om dem i dag.

Men hvad er det i stedet endt med? Jo, det er endt med en dagsorden, som jo indeholder nogle positive henvisninger til nogle krav om øget åbenhed; det skal jeg blankt anerkende. Meget af det er ganske vist noget, som allerede har været fremført, men det skal da ikke spolere min glæde over, at man stadig fører det frem.

Enhedslisten ville sagtens have kunnet støtte dagsordenen, hvis den ikke havde indeholdt en bekræftelse af hele det forhandlingsmandat, regeringen fik af et flertal i Folketinget i decem-

ber 1995 – et flertal, der dengang ikke omfattede SF, men fra i dag indbefatter SF som følge af denne dagsorden. Men det er mig stadig en gåde, hvorfor man ikke har ønsket, at et enigt Folketing skulle vedtage en dagsorden, hvis indhold drejede sig om disse meget begrænsede, men positive ting. Det havde været muligt, hvis man f.eks. havde brugt den samme formulering som i den af hr. Kristian Thulesen Dahl fremsatte dagsorden, for så ville alle medlemmer af Folketinget sandsynligvis have kunnet stemme for den. Men det har man ikke ønsket, og i stedet påstår fru Elisabeth Arnold, at Enhedslisten ikke har andet i hovedet end at sabotere det hele. Det synes jeg ærlig talt ikke er rimeligt. Vi har faktisk tilbudt at stemme for indholdet af disse punkter, og så kan man da ikke komme og sige, at vi ønsker at sabotere noget som helst. Det er ærlig talt noget urimeligt.

Hele arbejdsformen tyder på, at man har tillægt det sådan fra visse partiers side, at man ville sikre sig, at Enhedslisten i hvert fald ikke kunne stemme for. Man har formentlig krævet at få indbygget en henvisning til dagsordenen fra december 1995, for så var man sikker på, at unionsmodstanderne ikke kunne acceptere det. Sådan tror jeg såmænd det er foregået. Så risikerede man ikke, at vi ville stemme for. Jeg tror, det er sådan, det er foregået, så hvis man endelig skulle fremkomme med en teori om, hvem der har saboteret noget som helst, må det da være dem, som absolut skulle have den sætning med om regeringens forhandlingsgrundlag. Det er de egentlige sabotører, hvis vi skal blive i sprogbruget.

Enhedslisten må undlade at stemme til den dagsorden, som regeringspartierne har fremsat sammen med andre partier, men skulle hr. Kristian Thulesen Dahls dagsorden komme til afstemning, vil vi stemme for den.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg sad og tænkte på, at skulle jeg meget kort beskrive hr. Keld Albrechtsens tale, ville det blive under overskriften: Hr. Keld Albrechtsen tegner og fortæller. På den ene side bliver vi alle sammen beskyldt for at være skjulte unionister, der ønsker en forbundsstat, og på den anden side siger hr. Keld Albrechtsen, at den eneste løsning er, at hele lovgivningsmagten skal ligge i Europa-Parlamentet.

Så vidt jeg er orienteret, findes der ikke nogen partier herinde, der ønsker at flytte hele lovgivningsmagten til Europa-Parlamentet, og så vidt jeg er orienteret, er der heller ikke nogen på regeringskonferencen, der har talt om noget i den retning. Tværtimod ønsker man, at lovgivningsmagten stadig skal ligge i Ministerrådet, men at Europa-Parlamentet også skal have et ord at sige. Så det kan altså ikke rigtig hænge sammen, når hr. Keld Albrechtsen på den ene side vil have, at vi skal være skjulte føderalister og unionister, men at vi på den anden side ikke arbejder hen mod det mål, som er det logiske mål for hr. Keld Albrechtsen, når han taler om, hvordan en føderal udvikling skal foregå.

Jeg må også sige til hr. Keld Albrechtsen, at min erfaring med først EF-samarbejdet og nu EU-samarbejdet er faktisk, at de, der ønskede en føderal udvikling, er mere eller mindre væk nu. Jeg husker, at i den periode, jeg sad i Europa-Parlamentet, var der mange, der arbejdede for den føderale udvikling, bl.a. kommunisten Spinelli. Men dem er der ikke flere af. Nu er man tværtimod optaget af, hvordan man kan styrke de nationale parlamenter i hele processen, og det er jo også det, debatten i dag går ud på. Derfor undrer det mig meget, at hr. Keld Albrechtsen ikke vil stemme for en dagsorden, der netop fastslår, at de nationale parlamenter skal styrkes, så vi kan dække det demokratiske underskud i EU. Det forstår jeg simpelt hen ikke.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg må spørge hr. Keld Albrechtsen, om han overhovedet ikke lyttede efter, hvad fru Charlotte Antonsen sagde.

Hr. Keld Albrechtsen sagde, at der overhovedet ikke er nogen af alle føderalisterne eller unionistilhængerne, som tør gå ud og sige det rent ud; men så må jeg sige, at det er der altså nogle der gør. Fru Charlotte Antonsen havde dog mod og mandshjerte nok til at sige, at hun ønskede initiativet til Europa-Parlamentet, og jeg har hørt hr. Peter Duetoft sige utrolig mange gange, at han ønsker hele lovgivningen lagt ned til Europa-Parlamentet, så det er såmænd ikke, fordi der ikke er nogen, der tør sige det. Men de kommer ikke særlig langt med det – det har hr. Keld Albrechtsen ret i – og de har da heldigvis heller ikke flertal her i Folketinget.

Hr. Kent Kirk benægtede på det nærmeste, at der overhovedet eksisterer den slags unionister.

Jeg må minde hr. Kent Kirk om, at selv Det Konservative Folkeparti indimellem har haft den slags tendenser, men jeg ved også godt, at hr. Kent Kirk har fået banket partiet nogenlunde på plads.

Sagen er vel – og jeg vil spørge hr. Keld Albrechtsen, om han ikke er enig i det – at der er flere detaljer i Maastricht-Traktaten, som den foreligger i dag, altså inden vi overhovedet har fået lavet om på den, end der rent faktisk er i USA's forfatning. Det vil altså sige, at vi er nået længere i dag i EU, end man er i USA.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg er bekymret over, at Enhedslisten undlader at stemme til vores dagsorden, for jeg er nu mest tryk ved EU-dagsordener, som Enhedslisten stemmer imod, og derfor synes jeg ikke, det er et godt tegn. Så jeg vil spørge hr. Keld Albrechtsen, om han ikke vil skifte mening bare for at trøste os.

Men da hr. Keld Albrechtsen efterlyser tilhængerne i denne debat, vil jeg sige, at nogle af os jo har debatteret føderalisme i årevis, og det vi vil gerne fortsætte med. Men det, som vi måske er lidt trætte af, er de dér EU-modstanderfundamentalister, der aldrig kan nuancere sig, og som derfor er lidt trælse at diskutere med igen og igen. Men vi tager gerne diskussioner, for jeg er muligvis Folketingets eneste føderalist, og det har jeg aldrig lagt skjul på, men jeg må også erkende – og dermed må jeg jo være en eller anden form for ekspert – at hverken Maastricht-Traktaten eller det, som man forhandler om i øjeblikket, har noget med føderalisme at gøre, for hvis det havde drejet sig om føderalisme, ville man nemlig give Europa-Parlamentet lovgivende magt. Det er den ene ting, jeg vil sige.

Den anden ting, jeg vil sige, er, jeg egentlig synes, det er trist, at et medlem af Folketinget lægger op til en føderalistdebat uden at vide, hvad føderalisme er, for her fremhæver man altså USA og den angelsaksiske føderalisme, men sandheden er jo, at den europæiske føderalisme er decentral.

Tænk bare på, hvad der skete i Tyskland, da man skulle afgøre, om det skulle være Bonn eller Berlin, der skulle være hovedstad: Dér sagde føderalisterne ja til Bonn, for det var symbolet på ländernes styrke!

Den europæiske føderalisme, som jeg støtter, er altså decentral, og derfor er de dér skræmme-

billeder om, at der er ved at blive opbygget en eller anden form for forbundsstat, og hvad ved jeg, jo kun noget, der skal bruges til på talerstolene rundt omkring at sige en masse ting, som folk skal blive bange for.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, hr. Kent Kirks indlæg viser, at jeg har ret i, at man fornægter unionsudviklingen, at man fornægter, hvad det er, der er ved at ske, og at man taler udenom.

Selv hr. Peter Duetoft taler udenom. For selv om hr. Duetoft jo er føderalist, forsøger han også at bestride, hvad der sker. Og nu påstår han, at det, der er til diskussion og til forhandling på regeringskonferencen, ikke er føderalisme.

Jo, det er føderalisme uden demokrati! Man er ved at skabe en føderation, og man flytter magten fra medlemslandene til føderationen. Det er nøjagtig det, der sker, og det ligger også i regeringens forhandlingsoplæg: flere flertalsafgørelser og flere områder ind under unionen osv.

Jo, det er føderationen, man skaber, men det bliver en føderation uden demokrati, og det var derfor, jeg nævnte eksemplet med USA, for dér er der dog en forfatning. Det er i mange henseender ikke en forfatning, som jeg bryder mig ret meget om; jeg bryder mig faktisk slet ikke om en sådan kapitalistisk forfatning, men den har dog et repræsentativt demokrati indbygget i sig, men nu skaber man altså en føderation uden demokrati.

Og man nægter at tage diskussionen om det, måske med undtagelse af fru Charlotte Antonsen, vil jeg godt medgive, for fru Charlotte Antonsen var faktisk lige ved at gå det skridt, men fandt så, da jeg spurgte hende om det, ud af, at det måske var farligt at bevæge sig længe ud i den debat og trak så i land igen. Og nu ser vi altså, hvordan fortielsen af problemet igen breder sig – selv hos hr. Duetoft, som jeg ellers havde regnet med var den fremmeste af alle føderalister!

For jeg tror ikke, jeg har misforstået begrebet føderation: Føderation betyder, at man flytter magten fra de enkelte lande til en forbundsstat. Og en føderation er ikke et demokrati i sig selv. Det ligger ikke i begrebet; det er et spørgsmål om vilje til at opbygge det, og viljen til at tage den grundlæggende debat om dét hører jeg ikke her.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg er da skuffet over, at jeg ikke fortsat kan være den fremmeste blandt føderalisterne i dette Ting, og det må jeg jo se at få gjort noget ved.

Men jeg vil godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at der var ingen fortællinger, og der var ingen skjult dagsorden. For det, jeg siger, er, at en føderalisme bl.a. ville betyde, at Europa-Parlamentet skulle være lovgivende, og det vil jeg gerne have at det skal være, men det vil et flertal her i Folketinget og et flertal i de andre lande ikke. Og det, at man fastholder, at det er Ministerrådet, og det vil sige de forskellige landes repræsentanter, der træffer beslutningerne – og det blev understreget i Maastricht, og det vil også stå fast i en Amsterdamtraktat, eller hvad den nu vil komme til at hedde – betyder, at det er et landenes Europa, der bliver skabt, og det er jeg altså modstander af, for jeg vil gerne have et regionernes Europa. Men det er jo ligegyldigt i den sammenhæng, for det er et landenes Europa, der her bliver skabt.

Og det kan ikke være rigtigt, at hver eneste gang vi stiller os op på en talerstol og tillader os at være uenige med Enhedslisten, så er det, fordi vi enten fortier eller ikke forstår noget, eller hvad ved jeg, for sandheden er jo bare, at i sit forsøg på at forkvakle denne debat vil hr. Albrechtsen overhovedet ikke acceptere de definitioner, som er internationalt anerkendte, og de argumentationer, som vi andre kommer med; de skal bare gemmes væk som løgn og fortællinger, for det er jo det eneste våben, Enhedslisten har tilbage i et Europa, hvor enhver kan se, at hvis ikke EU var der, ville det hele gå op i limningen.

Mimi Jakobsen (CD):

Ja, underskud er noget grimt noget, og det er vi da imod i CD, men jeg må nok med det samme bekende, at det underskud, der her er til debat, nok ikke er det underskud, der bekymrer os mest. Men der er selvfølgelig ting, der kan gøres bedre, sådan som flere har været inde på.

Og jeg kan med det samme sige, at da CD jo er medforslagsstiller på dagsordensforslag nr. D 63, kan vi selvfølgelig også stemme for det, for vi vil da meget gerne opfordre både udenrigsministeren og regeringen som helhed til at klø på for mere åbenhed og gennemsigtighed – ud fra den betragtning, at det kan EU sagtens tåle, det kan EU sagtens være tjent med, og det kan samarbejdet kun vinde ved.

Der er som sagt mange ting, der kan gøres bedre, men dermed være jo ikke sagt, at det hele er så galt, tværtimod.

Erklæringerne har været nævnt, og det er et irritationsmoment, ikke mindst når de holdes hemmelige, for der opstår jo masser af myter om, hvad der dog står i disse fantastisk hemmelige erklæringer, som dog aldrig er mere hemmelige, end at de på et eller andet tidspunkt lækker, og så viser det sig jo som regel, at det i visse tilfælde er noget ret ligegyldigt, der står i dem. Men de gøres altså hemmelige, og derved skabes der myter om, at her er der noget for-dækt.

Altså klar tilslutning til at få afskaffet hemmelige erklæringer og også gerne til i det hele taget at få begrænset anvendelsen af erklæringer, idet jeg dog må sige, at man vel egentlig ikke behøver at se noget særlig odiøst i erklæringer, såfremt de ikke udhuler det pågældende direktiv eller lovforslag, for de svarer vel i et eller andet omfang til betækningsbidrag herhjemme, og en lovgivning, der skal dække mange forskellige forhold i mange forskellige lande, kan have behov for at få bemærkninger med på vejen. Men de skal lægges frem, så man kan se dem og tage stilling til dem, og så de indgår i processen og ikke er noget, der bare listes ind i sidste øjeblik. Det er jeg ganske enig i.

Men når der nu altså er noget, der kan gøres bedre, så er spørgsmålet bare, om man også under denne debat retter skytset mod det forkerte sted. For det hedder jo EU's demokratiske underskud, men hvad er det egentlig, der er baggrunden for, at tingene måske ikke fungerer helt på samme måde, som vi er vant til?

Ja, det er jo ikke bare, at der sidder nogle embedsmænd eller nogle kommissærer eller nogle Europapolitikere eller nogle ministre, der synes, at de sandelig skal holde kortene tæt til kroppen, og at andre ikke skal blande sig. Nej, det er jo dybest set karakteren af et samarbejde mellem 15 lande, der har vidt forskellige traditioner – ganske vist demokratiske traditioner, men altså forskellige demokratiske traditioner – i deres hjemlande, og dér er det jo, at vi i EU-debatten herhjemme ustandselig mangler en vis forståelse for, hvorfor de andre lande holder sig tilbage på nogle områder, for vi synes selvfølgelig, at vores måde at gøre det på er bedst. Den forståelse har dog været efterlyst her i dag af andre ordførere.

Og det er vel banalt at sige det, men jeg synes stadig væk, det skal understreges, at vi altså bli-

ver nødt til at acceptere, at andre har helt anderledes traditioner, og at vi derfor må nøjes med de små fremskridt, som jeg faktisk synes regeringen har opnået, og som vi kun kan ønske den held og lykke med også under regeringskonferencen. Det er det ene.

Det andet er det, at det altså ikke er det store monstrum, Unionsmonsteret, der nu dikterer det her, men at det simpelt hen skyldes, at der i disse systemer, både i Europa-Parlamentet og i Kommissionen og i de forskellige tjenestegrene i embedsværket, sidder mennesker, som har anderledes traditioner for den slags ting. Det er én begrundelse.

Noget andet er, at vi vel også bør gribe i egen barm, om jeg så må sige, for det er jo ikke kun EU's skyld, at EU-temaer stadig væk i høj grad bliver opfattet som udenrigspolitik; vi har også selv en opgave, som endnu ikke er løst godt nok, og nu har vi altså snart været medlemmer i 25 år, men for ganske nylig fik vi f.eks. igen i udvalgene et i øvrigt udmærket og fornuftigt notat dateret den 19. februar, hvor der stod: »Vedlagt fremsendes et notat om forskellige muligheder for behandling af EU-sager i fagudvalgene«, og hvori flere modeller var skitseret.

Vi har altså ikke selv fundet en måde at få integreret EU-stoffet langt bedre i vores egen hjemlige politiske debat på, men det udvikler sig naturligvis også.

Der er jo himmelråbende forskel på et lokalt lovforslag fremsat på eget initiativ herhjemme og den måde, som det bliver tygget igennem på med spørgsmål og svar og deputationer og hist op og kom her ned – og sådan skal det også være – og så det, som mange gange går meget glat gennem salen, fordi det jo er et EF-direktiv, som vi så bare siger ja til. Der er meget stor forskel, og det er ikke kun EU's skyld. Som Folketting har vi selv en stor opgave med at få gjort tingene mere vedkommende, mere aktuelle og mere relevante for dem, vi diskuterer det med.

Det er rigtigt, at EU også har en del af ansvaret, for vi skal have grønbøger og hvidbøger, og hvad der ellers kommer af overordnede politikformuleringer fra Kommissionen, tidligere ind i debatten herhjemme, så vi får startet en lidt større politisk debat og det ikke kun fortaber sig i direktivtekster og smådetaljer og tekniske forslag til allersidst, men vi virkelig også får nogle politiske diskussioner, så Danmark i langt højere grad kan gå ind i debatten både i Ministerrådet og i Parlamentet med synspunkter i tide, så

vi ikke sidder til sidst og filer på et par paragraffer hist og her i de endelige direktivtekster, men det har begge parter altså et ansvar for,

Noget andet er som sagt, at det altså stadig væk opfattes som en slags udenrigspolitik, og det viser det omtalte notat jo også. Og man må vel også erkende, at ude omkring på møderne er det ikke en bemærkning som »og så er der kommet et EF-direktiv om . . .«, der får folk op af stolene. Man har faktisk en gang imellem den fornemmelse, at så hopper kæden for alvor af, for det er såmænd svært nok at finde ud af vores egen lovgivning herhjemme med hensyn til, hvad der er kommet af nyt på boligområdet og på alle mulige andre områder, og når man så, som det er naturligt, skal se det i den store sammenhæng, bliver det jo ikke nemmere.

Men så spørger jeg bare mig selv: Hvad er så konsekvensen af det? Kan man overhovedet forestille sig et internationalt samarbejde, der ikke har den skavank? For det bliver naturligvis fjernere fra den enkelte borger, og alligevel kan det altså blive til lovgivning herhjemme. Men en lovgivning, der skal gælde for alle mennesker i så stort et geografisk område, kan vel i sagens natur ikke under nogen form forekomme dybt relevant og tæt på kroppen, således som fru Elisabeth Arnold i øvrigt så glimrende beskrev det.

Jeg er meget enig i, at Europa-Parlamentet har en vigtig rolle, således som fru Charlotte Antonsen var inde på, og også CD ser jo meget gerne – som jeg synes hr. Peter Duetoft fik understreget kraftigt – at Europa-Parlamentet får yderlige beføjelser. Og det mindste, man kunne gøre, var jo at give parlamentarikere forslagsret, initiativret, og det er noget, som skal rumle videre, som fru Charlotte Antonsen sagde det, for det er jeg ganske enig i er med til at skabe debatten og med til at udbrede det eftersøgte kendskab til, hvad der egentlig foregår.

Men jeg vil også advare imod at tro, at det, at vi nu får, åh så meget åbenhed, åh så mange åbne debatter om EU-forhold, i sig selv giver stor begejstring eller stor interesse for, hvad der foregår. Som deltager i Europaudvalgets møder, i hvert fald på den ene side af bordet – og samtlige her er jo næsten fast inventar hver fredag – vil man jo vide, at hovedparten af det, man sidder med, er noget utrolig teknisk noget. Jeg indrømmer, at jeg selv er præget af at have siddet med det indre marked, men hvad der findes af tekniske detaljer, som man spilleme aldrig får engageret den danske befolkning! Så pas på med at tro, at åbenhed løser alle problemer!

Det, vi trænger til, er jo en grundlæggende EU-debat, og det er det eneste punkt, hvor jeg er enig med hr. Albrechtsen. Vi trænger til en grundlæggende debat om, hvor meget Europa vi skal have, hvor stort det skal være, og hvorfor vi skal have det, og den grundlæggende debat tror jeg har meget mere for sig end blot en fokusering på det demokratiske underskud og den manglende åbenhed.

For man kan jo spørge: Åbenhed om hvad? Og jeg kan godt erindre et par ministerråds-møder, som jeg da er lykkelig for at vi ikke indviede den europæiske befolkning i, for bevar mig vel, hvor var de kedelige, og hvor var de tekniske!

Dermed være ikke sagt, at det ikke var vigtigt for de berørte, for organisationer osv., men jeg tvivler på, at hele den europæiske befolkning vil hænge ved vore læber og klæbe til skærmen over nogle tekniske direktiver inden for det indre marked.

Så en del af åbenheden er jo også: Hvad er det for problemstillinger, vi lægger frem? Hvad er det for en debat, vi gerne vil tage? Det mener jeg er den grundlæggende EU-debat. Som CD har sagt: Vi trænger nok til et fælles genopfriskningskursus. Der kan være for og imod, bevar mig vel, om, hvorfor vi er der, og hvilken situation vi var i, hvis vi ikke var der. Det er ikke det, vi skal ud at stemme om; men vi trænger til den helt grundlæggende debat om, hvorfor det efter vores opfattelse selvfølgelig er så fuldstændig afgørende for danske interesser, at vi fortsat er aktive medlemmer, og den debat tror jeg er værd at få ud i åbenhed.

Jeg må indrømme, at da jeg hørte de første 20 minutter her, som gik med at finde ud af, om man overhovedet turde konstatere, at regeringen arbejdede ud fra et grundlag, som vist er almindelig velkendt, blev jeg bange for, at vi fik sendt de sidste 7 tilhørere i haven på havearbejde her i det spæde forår, og det er de måske også bedre tjent med.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

1, 2, 3, 4 – det kan være, at CD's ordfører har ret, men det kan også være, at der er folk ude ved fjernsynsskærmene, der sidder og kigger på debatten. Jeg tror rent faktisk, det er vigtigt, at den debat, vi tager, selvfølgelig bliver taget meget seriøst, og at man heller ikke misbruger tingene efterfølgende.

Jeg tillod mig i indledningen af debatten – og vil også gøre det i indledningen af min ord-

førertale – at konstatere, at det efter den 12. december 1995 mange steder rundt i landet og også her i Folketinget er blevet sagt, at der er et flertal i Folketinget bag regeringens forhandlingsgrundlag. Det sker på baggrund af en dagsorden, hvor man konstaterer, at regeringen har fremlagt et forhandlingsgrundlag – altså at man har opbakningen til det. Her blev vi også bedt om at konstatere det samme, og jeg må tage det for givet, at det vil blive brugt på akkurat samme måde. Det er grunden til, og det har jeg også forklaret tidligere i debatten, at Dansk Folkeparti ikke kan stemme for den dagsorden, der er foreslået.

Jeg vil godt beklage allerede nu, at forslagsstillerne har valgt at gøre det på denne måde, for jeg ser egentlig ikke nogen særlig grund til, at man henviser, medmindre det er for at misbruge det, og så kunne man lige så godt have ladet være og på den måde have fået et enigt Folketing, der stemte for dagsordensforslaget.

Der er jo gode forbedringspunkter indeholdt også i flertallets dagsordensforslag, og det har vi i Dansk Folkeparti ønsket at illustrere ved at fremsætte det samme dagsordensforslag, men blot for denne henvisning til regeringens forhandlingsgrundlag.

Ud over det vil jeg i min ordførertale selvfølgelig sige tak til SF, fordi de har rejst en debat om det demokratiske underskud, og tak til ministeren, fordi han har givet et input til diskussionen. Jeg kunne godt have ønsket mig en debat om de mere grundlæggende problemer, der er i forbindelse med demokratimuligheden i EU, men den kan vi jo selv rejse på et andet tidspunkt. SF har ønsket en debat om det mere praktiske, og det er jo SF's afgørelse.

For os at se er det et signal fra SF, der går på: Hellere ind i varmen hos flertallet end fremstille de forskelle, der er mellem SF og andre partier. Det er et klart signal fra SF's side også i forbindelse med de forhandlinger, der foregår i Statsministeriet, og det er SF i sin gode ret til at give, og jeg synes ikke, det kan tolkes på ret mange andre måder.

SF har i selve udgangspunktet for forespørgslen markeret, at SF ønsker mere åbenhed, bedre offentlighedsregler og øget indflydelse til de nationale parlamenter. Alle tre dele kan Dansk Folkeparti naturligvis erklære sig enig med SF i. Men for at kunne tage debatten, mener vi, som jeg også allerede har antydnet, at det er nødvendigt at tage en mere dybtgående diskussion og tage et spadestik dybere end det, SF har gjort med sit udgangspunkt.

Vi bliver nødt til at starte med en diskussion om, hvad demokrati egentlig er. For os i Dansk Folkeparti er demokrati ensbetydende med et folkestyre, som forudsætter, at den enkelte vælger har indsigt i lovgivningsprocessen og ikke mindst mulighed for at afsætte lovgiverne, hvis vælgeren er uenig med lovgiverne.

Altså to elementer: at man har indsigt i lovgivningsprocessen som vælger, og at man har mulighed for at afsætte lovgiverne, hvis man er uenig med lovgiverne. De to helt fundamentale forudsætninger skal være opfyldt, for at vi kan tale om et egentligt folkestyre.

Det sidste med at afsætte lovgiverne, hvis vælgerne er uenige, kan gennemføres ved at gøre Europa-Parlamentet til den egentlige lovgivende forsamling, til et egentligt lovgivende parlament, som føderalisterne jo også ønsker. Det synes jeg er en absolut fair holdning at have. Dansk Folkeparti deler den ikke, men jeg synes, at det i det mindste er et forsøg på at skabe en form for demokrati på EU-plan at sige, at det er i Europa-Parlamentet, de egentlige beslutninger skal tages.

Men for os at se i Dansk Folkeparti udelukker det, hvis Europa-Parlamentet bliver den afgørende lovgivende forsamling, at den enkelte vælger samtidig får indsigt i, hvad lovgivningsmagten foretager, af den simple grund at der er al for lang afstand fra den enkelte vælger til, hvad der foregår i Europa-Parlamentet. Det er alene baseret på tv-dækning fra Europa-Parlamentet, om vælgeren har mulighed for at se, hvad der foregår.

Det vil være meget svært for den enkelte vælger at få egentlig indsigt i den proces, der foregår i Europa-Parlamentet. Vi tror ikke, det kan lade sig gøre, og derfor tror vi heller ikke, at man via Europa-Parlamentet kan skabe et egentligt folkestyre i EU.

Det betyder for os at se, at konklusionen bliver, at det slet ikke er muligt at skabe et egentligt demokrati som det, vi forstår ved demokrati, nemlig et folkestyre, i EU, men at det alene er muligt at foretage en tilnærmelse. Skulle det være anderledes, mener vi, at lovgivningen burde foregå gennem de nationale parlamenter, og at man samtidig burde fjerne sig fra princippet om flertalsafgørelser. For det største demokratiske underskud opstår vel i et samfund, når en befolkning underkastes og lever efter regler, som såvel befolkningen som dens valgte repræsentanter – her i Danmark Folketinget – er modstandere af.

Større demokratisk underskud kan vi vel ikke finde i det danske samfund, end at fiskerne skal leve med satellitovervågning, når et flertal her i Folketinget og, tror jeg også, et flertal i befolkningen er modstandere af det. Derfor vil det betyde, at vi skal væk fra princippet om flertalsafgørelse, hvis vi for alvor ad denne vej skulle skabe større demokrati. Det tror jeg ikke der er flertal her i Folketinget for at foreslå, og jeg tror også, der er opbakning til, at man har flertalsafgørelse i hvert fald i handelsspørgsmål og miljøspørgsmål.

Det, vi er tilbage ved, er, at det er muligt at foretage en tillempelse til et demokrati i EU, og på alle de leder og kanter, det kan lade sig gøre, vil Dansk Folkeparti naturligvis være en aktiv medspiller og sige ja til de forandringsforslag, der kan skabe større demokrati ad den vej, altså ikke det ideelle demokrati, men dog bedre end det, vi har.

I det dagsordensforslag, som er fremsat af flertallet herinde, og i det dagsordensforslag, som jeg selv har fremsat, er angivet en række forslag til, hvordan det mere konkret kan udmøntes, og både med hensyn til offentlighedsregler, der skal forbedres, offentlighed om arbejdet i EU's forskellige udvalg og komiteer samt i det hele taget det, at der skal være fuld åbenhed også om, hvilke interessegrupper der blander sig i udarbejdelsen af de egentlige forslag, mener vi, at vi er på vej til en tillempelse til en højere grad af demokrati.

Vi mener også, at der i begge forslag er tale om, at man skal mindske og afvikle brugen af erklæringer, og det synes vi er et meget afgørende element. Vi mener, det er uhørt, at man overhovedet i forbindelse med lovgivning opererer med erklæringer, og her kan jeg så forstå, at vi for en gangs skyld i EU-debatten er på linje med fru Charlotte Antonsen fra Venstre. Det er helt behageligt at opleve, at det også kan finde sted.

Jeg finder i øvrigt, at det er en nyskabelse og en glædelig udvikling, at der muligvis efterhånden er et flertal her i Folketinget, der nu vil stadfæste, at både fortrolige og ikkefortrolige erklæringer slet ikke skal forekomme på EU-plan. Det vil være et glædeligt fremskridt. Vi har tidligere behandlet et forslag – jeg tror, det var på initiativ fra Enhedslisten – om helt at fjerne disse erklæringer, hvor der ikke kunne skaffes en sådan opbakning. Men kan der via denne debat samles et flertal i Folketinget for, at det er Danmarks holdning helt at være mod-

standere af overhovedet at bruge erklæringer, synes jeg bestemt, det er glædeligt.

Så er der det med de nationale parlamenters rolle. Der har været sagt lidt forskelligt. Spørgsmålet er, om vi ved et sådant initiativ blander os i andre landes ret til at lave det, som de ønsker. Det mener jeg ikke vi behøver gøre. Det, der er afgørende her, er, at vi sørger for at lave nogle mekanismer, der giver EU-procedurer, som gør, at vi her i Folketinget får mulighed for at reagere tids nok på de forslag, som vi ønsker at reagere på.

Om andre lande ønsker at gøre brug af den samme mulighed, er deres afgørelse, så jeg mener ikke, der behøver at være noget modsætningsforhold mellem at styrke de nationale parlamenters rolle og det, at vi selvfølgelig ikke skal blande os i andre landes måde at indrette sig på.

Jeg har nævnt det om dagsordensforslagene, men jeg vil afslutningsvis sige, at når vi taler om et demokratisk underskud i EU, må vi også tale om et demokratisk underskud i Danmark, da Danmark er en del af EU. Jeg skal ikke undlade i en debat som denne også at gøre opmærksom på, at vi fra Dansk Folkepartis side mener, at skal man skabe større demokrati, åbenhed og folkestyre om behandlingen af EU-sager her i Danmark, kræver det, at Europaudvalgets møder som udgangspunkt bliver åbne og kun er lukkede, når det er absolut nødvendigt af hensyn til en forhandlingsposition. Det er ikke situationen i dag; her er udgangspunktet lukkede Europaudvalgmøder, og det mener vi er forkert.

Den anden del, jeg lige vil nå at nævne her under debatten, er, at det heller ikke er et særlig godt udtryk for demokrati og folkestyre, når man tænker på åbenhed og den slags, at man i dag og i går har diskuteret og forhandlet intenst i Statsministeriet om den danske position på regeringskonferencen, og hvor statsministeren, siger han ifølge pressen, har givet partilederne en orientering om status på regeringskonferencen, når ikke alle partier har været inviteret til den samme statusorientering. Det er vel heller ikke et udtryk for særlig meget demokrati og folkestyre.

Lad mig bare antyde med disse bemærkninger til slut, at hvis man fra flertallets side virkelig mente noget med det om, at man skulle det demokratiske underskud til livs, var der faktisk også steder, hvor man kunne starte indenlands her i Danmark. Man kunne umiddelbart sætte

det i kraft i dag ved eksempelvis at invitere alle partier til de samme statusorienteringer, som Statsministeriet giver. Der kunne man jo starte, og så var man faktisk nået et lille stykke hen ad vejen på nogle områder, hvor vi selv har retten her i Danmark til fuldstændig suverænt at bestemme.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Flere talere har været så elskværdige at omtale mit indlæg her i dag og den indsats, regeringen har gjort for at skabe større åbenhed, i pæne vendinger. Det vil jeg gerne takke for. Jeg mener også, det er med rette, at jeg på regeringens vegne kan tage imod denne tak.

Der er faktisk sket betydelige fremskridt inden for de sidste par år og først og fremmest på basis af en dansk indsats.

Der har været en mere principiel debat om, hvad EU-samarbejdet egentlig er for noget, og hvordan man bedst karakteriserer det.

Jeg mener hr. Duetoft kom det ganske nær, når han siger, at det billede, der tegner sig for EU-samarbejdet, er – og jeg vil sige endda i stigende grad – et samarbejde mellem suveræne nationalstater, og det er vel at mærke et samarbejde mellem demokratiske nationalstater.

Det er jo deri, konstruktionen har sin styrke. Det er også deri, konstruktionens demokratiske natur viser sig. Det er ikke et samarbejde mellem diktatoriske etpartistater, men mellem lande, hvor alle regeringer, som har den afgørende indflydelse i samarbejdet, direkte udgår af de nationale parlamenter og er i overensstemmelse med de nationale parlamenter. Det er grundlaget i samarbejdet.

I øvrigt er det selvfølgelig altid en intellektuel interessant, men håbløs opgave at putte EU-samarbejdet i en bestemt boks ud fra en statsretlig teori eller en statsdannelsesteori. EU-samarbejdet er et samarbejde af en ganske særlig art med karakteristika, som vi ikke har set for et samarbejde mellem stater på noget tidligere tidspunkt.

Det har sin styrke i, at det er et samarbejde, der meget hviler på, at det er demokratiske stater, der samarbejder, og at der dertil er det særlige ved samarbejdet, at det er af en forpligtende art, og at der findes et organ i Kommissionen, som har eneret på at have initiativretten på de centrale områder i søjle 1.

Fru Charlotte Antonsen var inde på spørgsmålet om regeringens holdning til afgivelse af erklæringer i det hele taget. Jeg vil her henvise

til adfærdskodeksen, hvor den danske holdning til det i og for sig er meget godt udtrykt.

Det siges her under erklæringer – sådan begynder denne adfærdskodeks: Rådet er enig om at anvende erklæringer til optagelse i protokollen med tilbageholdenhed. Det siges videre, at med henblik herpå bør Rådets organer, når det er hensigtsmæssigt, bestræbe sig på at indarbejde indholdet af de planlagte erklæringer i selve lovforskriften eller i begrundelsen.

Med andre ord: I adfærdskodeksen er der tilkendegivet en principiel stilling til erklæringer. I praksis må vi nok erkende, at det har knebet. Det er ikke, fordi vi ikke har arbejdet med denne sag. Det udtrykker udmærket regeringens politik, hvad der her er sagt. Vi kan se efter adfærdskodeksen fra ca. et halvt års virksomhed, at der var vedtaget, jeg tror, det var 313 retsakter. For de 158's vedkommende, altså godt og vel halvdelen, var der ikke afgivet nogen erklæringer. Over for de sidste 155 retsakter var der afgivet i alt 552 erklæringer til protokollen, hvoraf de 549, altså alle undtagen tre, var offentliggjort. De resterende tre har Folketingets Europaudvalg fået, således at det danske Folketing altså har helt overblik over, hvad der er afgivet af erklæringer. Men jeg synes, det er for mange, og bestræbelsen bør gå i retning af at formindske antallet af erklæringer.

Hr. Kristian Thulesen Dahl har ved flere lejligheder her rejst spørgsmålet om, hvem der er inviteret til møde i Statsministeriet, og ville gerne have at vide, hvorfor han ikke var inviteret. Jeg vil da gerne forsøge at give et svar, men jeg er ikke sikker på, at hr. Kristian Thulesen Dahl vil bryde sig om svaret. Det er, fordi hr. Kristian Thulesen Dahls ytringer om EU-sagerne vedholdende har haft en sådan karakter, at vi med fuldstændig sikkerhed ved, at hr. Kristian Thulesen Dahl vil være imod hvad som helst, der kommer ud af den regeringskonference. Det gør, hvad skal vi sige, lysten til at føre en intens diskussion lidt mindre. Det er måske forståeligt; det er vel, fordi hr. Kristian Thulesen Dahl som vanetænder i EU-spørgsmål rangerer helt i Keld Albrechtsen-klassen.

Fru Annette Just spørger om fordelene ved at flytte asyl over i søjle 1. Det kan man jo vende og dreje, men jeg vil gøre opmærksom på, at det ikke er en given sag, fordi man flytter asylsager over i søjle 1, at der så dermed er kvalificeret flertal. Der er lande, der i fuld alvor går ind for at flytte asylspørgsmål fra søjle 3 til søjle 1, men således at sagerne skal afgøres ved enstemmighed.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg gerne sige, og det er jeg glad for at få slået fast, at det er positivt forkert, når hr. Keld Albrechtsen siger, at det jo er EF-Domstolen, der bestemmer grænserne for Unionens beføjelser. Det er jo ikke rigtigt. Det fremgår i øvrigt også af Traktaten selv, artikel 4, hvor der udtrykkeligt står: »Hver institution handler inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt den ved denne Traktat«. Det er det, der på lærd sprog hedder attributionsprincippet, som der er skrevet lærde værker om, men som altså er et udtryk for, at EU-institutionerne har de beføjelser og kun de beføjelser, som de er tillagt.

Ja, jeg kan konstatere, at det er farligt at konstatere ting her i salen. Man kan stadig overraskes. Jeg synes jo ikke, det skulle være så farligt i en dagsorden at konstatere, hvad der er rigtigt, nemlig at regeringen handler inden for rammerne af sit forhandlingsgrundlag. Det ville jo virkelig være sensationelt, hvis Folketinget konstaterede, at vi ikke handlede inden for rammerne af vores forhandlingsgrundlag. Så havde vi en diskussion, vil jeg sige. Men at det skulle være særlig bemærkelsesværdigt, at regeringen handler inden for rammerne af forhandlingsgrundlaget, det har jeg meget svært ved at følge med i, og jeg må give fru Mimi Jacobsen ret i, at det nok vil være en diskussion, der er svær for de fleste at følge med i.

Og lad mig så sige – men jeg må gøre det så elskværdigt, jeg kan – at hr. Keld Albrechtsen har været ved at formulere sig i dag på en sådan måde, at det var lige ved, at han kunne stemme for en dagsorden, hvori ordet EU forekom. Jeg vil sige, det er endnu ikke lykkedes nogen her i salen mig bekendt at formulere en dagsorden, som indeholder ordene EU, som hr. Keld Albrechtsen har stemt for, dvs. det er virkelig en kunst at formulere en sådan.

Formanden:

Så er det hr. Keld Albrechtsen og fru Annette Just for korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, jeg kan da sige til ministeren, at det lykkedes jo faktisk hr. Kristian Thulesen Dahl at formulere en sådan dagsorden, og måske endda det også lykkes for ministeren. Det vil jeg da i virkeligheden håbe.

Ministeren sagde, at EU i stigende grad er et samarbejde mellem suveræne stater. Det er

unægtelig stærk kost. Det, der foregår på regeringskonferencen, er, at man vil give Unionen mere magt på en række områder – endog områder, der vedrører de danske undtagelser – og gøre det på medlemsstaternes bekostning. Det kan man ikke sige er, at det i stigende grad bliver suveræne stater. Det er, at det i stigende grad bliver det modsatte, at vi mister endnu mere suveræniteten. Det synes jeg dog er rimelig enkelt.

Så siger ministeren, at det ikke er EF-Domstolen, der bestemmer, hvilke beføjelser der ligger hos Unionen, og hvilke der ligger hos medlemslandene. Jamen det er det da. Det følger af forrangsprincippet i EU, som ministeren jo da udmærket ved, at EF-Domstolen tager stilling til i en strid mellem et medlemsland og Unionen om, hvem der har beføjelserne. Og den afgørelse, der træffes af EF-Domstolen, er efter EF-Domstolens mening bindende også for de nationale domstole, fordi man har den opfattelse, at EU-retten går forud for den nationale ret, herunder grundloven. Det tror jeg ærlig talt ikke at ministeren vil bestride.

Det er jo også sådan, at EU har en forfatning, der tvinger os til at have kapitalisme i hele det indre marked. Det er dog heller ikke i overensstemmelse med princippet om suveræne stater.

For slet ikke at tale om, hvad der ville ske, hvis man en dag risikerede, at undtagelsen vedrørende den fælles mønt bortfaldt. For dér har Unionen et system, hvor magten ligger hos centralbankdirektørerne. Det vil sige overhovedet ikke hos nogen som helst folkevalgt myndighed. Dér har man drevet princippet om bureaukraternes magt helt ud i den yderste konsekvens og simpelt hen fjernet selv de indirekte muligheder for, at en folkevalgt nogen sinde skulle kunne blande sig i tingene.

Så jeg synes ærlig talt, ministerens karakteristik af Unionen som et samarbejde mellem suveræne stater var temmelig fjernt fra virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Udenrigsministeren sagde så flot, da jeg talte om asylsamarbejdet, som der er nogle, der ønsker at få over i søjle 1, og så talte om, at dér jo kan bruges kvalificeret flertal, at der er enkelte lande, der ønsker at flytte det over i søjle 1 med enstemmighed.

Det er jeg også opmærksom på. Jeg har faktisk også læst bilagene og set de forskellige for-

slag. Det er slet ikke det, der er problemet. Problemet er, at så snart det går over i søjle 1, så er der mulighed for vedtagelser med kvalificeret flertal. I øvrigt så er jeg ikke sikker på, at der ikke ville kunne skabes flertal for, at den kunne komme over med kvalificeret flertal.

Men grunden til, at de overhovedet vil have den derover, er, at Europa-Parlamentet så pludselig skal til at have indflydelse på den, at Europa-Parlamentet så skal høres. Det mener Fremskridtspartiet ikke det skal. Når vi taler om asyl, når vi taler om retssamarbejde, når vi taler om hele det område, så mener vi, at der vil være tale om afgivelse af suveræniteten, hvis vi begynder at flytte på det.

Så brugte udenrigsministeren som sin begrundelse for, at Dansk Folkeparti ikke var inviteret med over i Statsministeriet for at høre om, hvordan regeringen ser på regeringskonferencen, at det var, fordi man var sikker på, at man ikke kunne få et samarbejde om regeringskonferencens videre forløb.

Jeg går næsten ud fra, at udenrigsministeren mener det samme om Fremskridtspartiet, og dertil er der kun at svare: Så har udenrigsministeren ikke lyttet efter et eneste ord, som jeg har sagt her fra Folketingets talerstol i de sidste fem år: Vi går ind for det indre marked, vi går ind for EU-samarbejdet, men vi går imod en føderal union. Og det håber jeg sandelig også, at regeringen gør.

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne. Det er jo en sjælden dag, hvor man får ros fra alle. Der var puttet et par torne ind fra to af partierne, men jeg har forstået, at de vil kvittere ved at undlade at stemme, så det kan ikke være så galt, det, vi er kommet frem til her. Det vil altså sige, at det er forholdsvis godt i den forstand, at et næsten enigt Folketing bakker det op. Det siger jeg tak for.

Så vil jeg, inden jeg vil sige noget til nogle få af ordførerne, lige dvæle ved de betragtninger, der har været omkring demokratisk underskud og den formulering, jeg har anvendt her i forespørgslen.

For det første har der været lidt diskussion af, at vi er sådan nogle duksedrenge, og er det virkelig rigtigt, at vi er de førende på det her punkt? Og det er vi jo ikke.

Jeg vil godt fortælle, at Europaudvalget jo havde den oplevelse i går i Holland at være sammen med det hollandske Europaudvalg. Og

de, jeg vil ikke sige morede sig, men de hånedes os i nogen grad for, at vi altid havde lukkede møder. De havde nemlig altid møder med offentlig adgang, så pressen kender det. I det hele taget kendte deres parlament sådan set slet ikke det dér med mange lukkede møder. De havde en gang imellem, en sjælden gang, et lukket møde, men ellers var alle udvalgsmøder åbne.

Og det er jo i virkeligheden det karakteristiske, hvis vi kigger os rundt i mange lande, så var meget at lære i udlandet, også omkring det her. Det bare være sagt som indledning.

Det andet, der har været inde i billedet, har været Europa-Parlamentets rolle i retning af at mindske det demokratiske underskud.

Når jeg har formuleret forespørgslen som jeg har gjort, så er det jo for netop ikke at få den store og principielle diskussion om Europa-Parlamentet. Den dukkede op her, men det afspejles jo sådan set, hvor lidt aktuelt den er, også i indlæggene her. Europa-Parlamentet har ikke selv ønsket initiativret, i hvert fald ikke i denne omgang. Og de partier, der måtte ønske det, er jo i hvert fald i den passiviserede situation, at Europa-Parlamentet faktisk selv har sagt, at det ønsker det ikke. Og dermed mener jeg egentlig ikke, der er så meget at hente i den der diskussion.

Det sidste overordnede problem har været knyttet til en diskussion om, om vi har et demokratisk underskud i konventionerne og dermed i søjle 3-området.

Jamen det vil da være tosset at benægte – og det siger jeg så også til Enhedslistens ordfører. Det vil da være tosset at benægte, at der er et demokratisk underskud, når man skal samarbejde i konventioner, for det er der jo. Det er jo objektivt konstaterbart, at dér kan man ikke følge det særlig godt; det er embedsmænd og regeringer, der kører konventioner.

Og det kan vi jo heller ikke være tjent med, specielt ikke vi, der går ind for, at en række af samarbejdsområderne i søjle 3 fortsat skal være i konventionerne. Vi er da endnu mere optaget af, hvordan vi dækker det demokratiske underskud, og det er jo her samarbejdet mellem nationale parlamenter, udbygning af COSAC, de tanker, der er fra fransk side, der skal arbejdes videre med fra dansk side.

Jeg tror ikke helt på, at beskrivelsen af, at når man kommer uden for landets grænser, så indtræder der en helt anden situation, når man diskuterer demokratisk underskud. Det er klart, at

det er sværere at løse det demokratiske underskud, når vi snakker om noget, der går uden for landets grænser og bliver internationalt.

Men det er jo også her, den diskussion, vi har her i dag, er interessant, fordi EU skal løse de problemer på en ny måde. En af de ting, den dagsorden, vi vedtager om lidt, understreger, er jo, at de nationale parlamenter og samarbejdet mellem de nationale parlamenter er et nyt spor, som vi skal arbejde videre på.

Det mener jeg selv er helt afgørende, og jeg er enig med udenrigsministeren, når han siger, at EU er en ganske særlig art, og at man ikke kan slå op i nogen som helst lærebog. Jeg håber ikke, man kan slå op i nogen lærebog og få den beskrevet. Men det skal man jo gøre til et plus, at det kan man rent faktisk ikke, og derfor er det, vi skal arbejde med i de kommende år, det med styrkelsen af de nationale parlamenter.

Her må jeg så sige, at for mig personligt har det været en tilfredsstillende, at en diskussion om at arbejde med de nationale parlamenter i forhold til EU's beslutningsproces og samarbejdet mellem COSAC og andre modeller fra at være noget, som blev udtænkt i sådan et røgfylt lokale i en SF-forsamling, i dag er blevet noget, man rent faktisk diskuterer i hele EU og altså også positivt går ind for fra et massivt flertal i det danske Folketing.

Jeg vil kun sige tak til ordførerne, og har kommenteret nogle af dem, men har en sidste kommentar til hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl.

Først til hr. Keld Albrechtsen: Som det er fremgået af vores tidligere ordveksling, så undrer det mig, at Enhedslisten ikke kan stemme for, men jeg er glad for, at Enhedslisten undlader at stemme.

SF's position i forhold til regeringskonferencen og i forhold til, hvad vi i øvrigt har meldt, er fuldstændig uændret. Vi er bare glade for, at vi på de områder, der hedder offentlighed, åbenhed og større indflydelse til de nationale parlamenter, er kommet et skridt videre i dag, og at vi dermed også har givet det som et af de højest prioriterede områder for de næste tre måneders forhandlinger.

I øvrigt er alt uændret. SF tager stilling, når forhandlingerne er afsluttet, og jeg burde egentlig ikke have behov for at gentage det her, men nu er det gjort.

Dermed har jeg også afvist hr. Kristian Thulesen Dahls teori om, at SF har foreslået en dagsorden for at komme ind i varmen. Nej, hr. Thu-

lesen Dahl, SF har foreslået en dagsorden, og det er lykkedes os at få næsten fuld opbakning fra Folketinget til den, for at de områder skal have høj prioritet i de næste tre måneder. Så vi arbejder helt kontant og effektivt for, at Danmark kan føre de sager frem i de næste måneders forhandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 63 af Steen Gade (SF), Ove Fich (S), Charlotte Antonsen (V), Kent Kirk (KF), Elisabeth Arnold (RV), Annette Just (FP) og Mimi Jakobsen (CD) (se foran) vedtoges med 87 stemmer (S, V, KF, SF, RV, FP og CD); 6 (EL og DF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 64 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Sundhedsministeren (Birte Weiss) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om midlertidigt prisstop for lægemidler m.v. (Lovforslag nr. L 196).

Medlemmer af Folketinget Helge Sander (V) og Brian Mikkelsen (KF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til kulturministeren:

»Hvordan vil regeringen sikre idrættens fortsatte udvikling?«
(Forespørgsel nr. F 54).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 14. marts 1997, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.44